

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

11.9.2023
luvn.fi

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen osavuosisikatsaus 1.1. – 30.6.2023

Sisällys

1	Yleistä	3
1.1	Hyvinvointialuejohtajan katsaus.....	3
1.2	Johdanto	5
1.3	Talousarvion sitovuus	11
2	Aluevaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen.....	13
3	Käyttötalouden osan toteutuminen	27
3.1	Yhteiset sosiaali- ja terveystalouden palvelut	27
3.2	Ikääntyneiden palvelut	33
3.3	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	37
3.4	Vammaispalvelut	42
3.5	Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos	45
3.6	Erikoissairaanhoidon palvelut	50
3.7	Konsernihallinto	54
4	Investointiosan toteutuminen	58
5	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	59
6	Rahoitusosan toteutuminen	60

1 Yleistä

1.1 Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Hyvinvointialueen ensimmäisestä järjestämisvastuullisesta toimintavuodesta on kulunut yli puolet, ja hyvinvointialueen ensimmäinen kesä on takana. Hyvinvointialueen palvelustrategian laadinta on pitkällä, ja siihen sisältyvistä palvelujen järjestämisen periaatteista, yhteisistä tavoitteista sekä toiminnan uudistamiseen ja talouden tasapainottamiseen tähtäävistä palvelualueiden ja eri vastuualueiden suunnitelmista päätetään loppuvuoden aikana.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on yksi harvoista alueista, joissa valtaosa asioista on jouduttu rakentamaan tyhjältä pöydältä. Vaikka osa siirtymään liittyvistä asioista on vielä edessä, siirtyy hyvinvointialue palvelustrategian ja palvelutasopäätöksen valmistumisen myötä vääjäämättä kohti hyvinvointialueuudistuksen hyötyjen vaihetta. Tässä vaiheessa vuodenvaihteen ympärillä tehty kova työ osoittaa jälleen tarpeellisuutensa. Olemme kaikki yhdessä uuden edessä, ja uudistus vaatii meiltä erilaista tapaa ajatella.

Yksi keskeisimmistä hyvinvointialueuudistuksen tavoitteista on kustannusten kasvun hillitseminen ja toiminnan taloudellinen kestävyys. Hyvinvointialueiden rahoitus muodostaa noin neljänneksen Suomen valtion budjetista, ja vuonna 2023 nämä kustannukset ovat yhteensä 23 miljardia euroa. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää meiltä toimintamme painopisteen siirtämistä kohti vahvoja perustason palveluja ja ennaltaehkäisevää työtä. Samalla kun perustason palvelujen saatavuutta kohennetaan, on korjaavien ja raskaiden palvelujen, kuten erikoissairaanhoidon, tarpeen tätä myötä vähennyttävä.

Talouden tasapainottamisen ohella meidän on tärkeä pitää mielessä perustehtävämme. Jotta länsiuusimaalaiset voivat jatkossakin hyvin, meidän on vahvistettava palvelujamme perustasta käsin. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että palvelujen tai hoidon pariin tulee päästä

oikea-aikaisesti eli silloin, kun ongelmat eivät vielä ole ehtineet kasaantua.

Haluan omasta puolestani kiittää kaikkia tämän järjestämisvastuullisen hyvinvointialueen toisen osavuosisikatsauksen valmisteluun osallistuneita. Jatketaan yhdessä merkittävää työtä sen eteen, että länsiuusimaalaiset voivat hyvin.

Sanna Svahn
hyvinvointialuejohtaja

1.2 Johdanto

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen strategian lokakuussa 2022 (25.10.2022 § 69) sekä joulukuussa (13.12.2022 § 88) talousarvion ja -suunnitelman vuosille 2023–2025. Hyvinvointialueen talousarvio perustuu asetettuun hyvinvointialuestrategiaan.

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan talousarvion ja -suunnitelman tulee sisältää strategian tavoitteet, käyttötalous- ja investointiosa sekä tuloslaskelma- ja rahoitusosa. Investointiosa pohjautuu aluevaltuuston 27.9.2022 § 55 hyväksymään vuosien 2023–2027 investointisuunnitelmaan.

Talousarviossa on annettu määräykset talousarvion toteutumisen raportoinnista. Niiden mukaan talousarvion toteutumisesta raportoidaan aluevaltuustolle osavuosikatsauksissa neljännesvuosittain.

Osavuosikatsauksessa raportoidaan strategian valtuustokauden tavoitteiden toteutuminen, käyttötalouden toteutuminen palvelualueittain, lisäksi kuitenkin HUS omana kokonaisuutenaan, sekä investointitalouden, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan toteutuminen. Lisäksi annetaan tilinpäätösennuste. Myös mahdolliset talousarvion muutostarpeet esitetään osavuosikatsausten yhteydessä. Ensimmäisen kerran talousarvion toteutumisesta raportoitii aluevaltuustolle osavuosikatsauksen yhteydessä kesäkuussa (13.06.2023 § 22).

Vuoden 2023 talousarvio on hyvinvointialueen historian ensimmäinen sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen palveluiden järjestämistä vastuun sisältävä talousarvio. Talousarvio laadittiin kuntien ja kuntayhtymien pohjavalmisteluun nojaten siten, että talousarvio määrärahoineen ja tuloarvioineen vastaisi mahdollisimman hyvin hyvinvointialueelle tosiasiallisesti siirtyneitä vastuita.

Vuoden 2023 talousarvion valmisteluun liittyi paljon epävarmuuksia. Hyvinvointialueelle muodostettiin uusi organisaatorakenne, joka poikkeaa toimintojen luovuttaneiden organisaatioiden rakenteista, ja siten myös kuntien ja kuntayhtymien laatimista luonnosbudjeteista.

Lisäksi konsernihallinnon toiminnot valmisteltiin uutena kokonaisuutena. Myös inflaation ja palvelutarpeen kasvun vaikutusten tarkka määrittely hyvinvointialueetasolla on ollut haastavaa, kun toimintoja siirtyi keskenään hyvin erilaisilta alueilta. Hyvinvointialueen omassa taloussuunnittelussa talousarviota on pyritty täsmentämään viime vuoden valmistelussa mahdollisimman pitkälle sen hetkisen tilannekuvan perusteella. Kuitenkin jo viime vuoden puolella oli ilmeistä, että vuoden 2023 talousarviota on syytä tarkastella uudelleen vuoden 2023 aikana, kun tuotannollistaloudellinen tilannekuva täsmentyy ensimmäisten kvartaalien aikana. Toisen vuosineljänneksen aikana talousarviota on täsmennetty sitovuustasojen puitteissa. Tässä osavuosikatsauksessa ei esitetä vielä muutoksia valtuustoon nähden sitoviin talousarvioeriin. Kuitenkin osavuosikatsaukseen sisältyvä tilinpäätösennuste kuvaa jo alustavasti mahdollisia talousarvion muutostarpeita, joita tarkastellaan uudelleen syyskuun osavuosikatsauksissa.

Toiminnan ja talouden toteutuminen 1.1.-30.6.2023

Hyvinvointialueen järjestämistä vastuun mukainen palvelutoiminta käynnistyi vuoden alussa. Järjestämistä vastuun siirron myötä hyvinvointialueelle siirtyi noin 9500 työntekijää, useita satoja toimipaikkoja, noin 4 000 hankintasopimusta sekä merkittävä määrä kalustoa sammutuskalustosta huonekaluihin ja lääkinällisiin laitteisiin.

Alkuvuoden aikana hyvinvointialueella oli käynnissä toiminnan vakauttamisen prosessit palvelutuotannossa ja konsernihallinnossa. Vakauttamisen prosesseilla on pyritty varmistamaan mahdollisimman häiriötön järjestämistä vastuun siirto sekä nopea häiriöhallinta mahdollisissa ongelmatilanteissa. Palveluiden järjestämistä vastuun siirtyminen vuodenvaihteessa ja alkuvuonna sujui pääosin hyvin. Käynnistämistä vaiheeseen liittyvät häiriöt ovat korjaantuneet ja toiminta on lähes kaikilta osin vakiintunut toisen kvartaalin aikana.

Ensimmäisen vuosipuolikkaan aikana palveluiden järjestämistä on haastanut erityisesti ongelmat henkilöstön saatavuudessa. Henkilöstön

saatavuus on haastavaa useissa palveluissa ja ammattiryhmissä, jolloin omaa henkilöstöä on jouduttu korvaamaan vuokratyövoimalla. Myös useat ostopalveluiden tuottajat kärsivät henkilöstöpulasta.

Toiminnan ja talouden toteutumisesta on annettu tarkemmat katsaukset palvelualueittain luvussa 3 Käyttötalouden toteutuminen.

Hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2023 on vahvistettu noin 71 milj. euroa alijäämäisenä. Alijäämään on vaikuttanut erityisesti se, ettei rahoitusjärjestelmä tunnista uudistuksen alkuvaiheessa riittävän tarkasti hyvinvointialueelle siirtyneitä reaalikustannuksia. Tilanne tulee osittain korjaantumaan rahoituksen korjauserien kautta, mutta ei riittävällä tavalla. Hyvinvointialuelain talouden tasapainovaatimusten edellyttämällä tavalla hyvinvointialueen nykyinen taloussuunnitelma 2023–2025 sisältää oletuksen menojen kasvun voimakkaasta hidastamisesta vuosina 2024 ja 2025, jotta talous saadaan käännettyä tasapainoiseksi suunnitelmakauden loppuun mennessä. Vuosittainen menojen kasvu tulee hidastua noin 1,5 prosenttiin, kun normaali perusuran mukainen kasvu asettuu noin 4–5 prosenttiin huomioiden palvelutarpeen kasvu ja kustannustason muutos. Edellisen perusteella taloudelliset lähtökohdat hyvinvointialueen toiminnan käynnistymiselle ovat olleet erittäin haastavat.

Kesäkuun loppuun mennessä hyvinvointialueen käyttötalous on toteutunut talousarviota jonkin verran heikompana. Palvelutuotannon nettomenot (=toimintakate) ovat kesäkuun lopussa olleet 921,0 milj. euroa talousarvion toteumaprosentin ollessa 53,1 prosenttia.

Toimintatuotot ovat kesäkuun lopussa olleet 69,4 milj. euroa talousarvion toteumaprosentin ollessa 45,5 prosenttia. Toimintatuottojen kertymistä on alkuvuonna hidastanut myyntilaskutustoimintojen käynnistymisen sekä valtionkorvausten haun vaiheistus. Vaiheistaminen on ollut osa turvallisen siirtymän varmistamista. Tarkempi selvitys ennakoitua matalammista toimintatuottokertymistä on käynnistetty, jotta toteumapoikkeamin juurisyyt saadaan yksilöityä. Selvitystyön

edetessä on käynyt ilmi, että talousarvion tuotoissa on myös budjetäärisiä virheitä, jonka perusteella oletettavaa on, ettei tuottoja kerry kuluvalle tilikaudella talousarvion mukaisesti. Tämä on otettu huomioon tilinpäätösennusteessa. Toimintatuottojen kertymisen viiveet koskevat erityisesti yhteisiä sosiaali- ja terveyspalveluja, mutta pienemmissä määrin läpileikkaavasti kaikkia sote-palvelualueita.

Toimintakulut yhteensä ovat kesäkuun lopussa olleet 990,4 milj. euroa talousarvion toteumaprosentin ollessa 52,5 prosenttia. Normaalit kausivaihtelut huomioiden toimintakulut ovat toteutuneet lähes ennakoituna. Henkilöstöpulasta johtuen henkilöstökulut ovat toteutuneet ennakoitua pienempänä, mutta vastaavasti työvoimanvuokraus ylittää talousarvion. Palvelujen ostojen tasaista kertymää korkeampi kulutaso selittyy HUS:in jäsenmaksuosuuden etupainoisella laskuttamisella, jolloin tammi-kesäkuussa on maksettu 60 % koko vuoden jäsenmaksuosuudesta. Lisäksi palvelujen ostoja nostavat sote-uudistuksen aiheuttamat ICT-muutostyöt. ICT-muutostöiden kuluja vastaavasti raportointikaudelle on tuloutettu ICT-muutosrahoitusta, joka selittää myös tiliryhmän "Tuet ja avustukset" korkean talousarvion toteumaprosentin. ICT-muutostöillä ei näin ole vaikutusta toimintakatteeseen tai hyvinvointialueen tulokseen, olettaen että kaikki välttämättömät muutostyöt saadaan tehtyä muutosrahoituksen puitteissa.

Yleiskatteisen rahoituksen toteuma on kesäkuun lopussa ollut 831,3 milj. euroa toteumaprosentin ollessa 49,8 prosenttia.

Tilikauden tulos on kesäkuun lopussa ollut -91,5 milj. euroa, joka on hieman ennakoitua heikompi. Ennakoitua heikompaan tulosta selittää erityisesti valtion rahoituksen kirjanpidollinen jaksotus, joka itsessään heikentää ensimmäisen vuosipuolikkaan talouden tulosta noin 165 milj. eurolla.

Investointiosan, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan toteutuminen on kuvattu luvuissa 4–6. Aluevaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen on kuvattu luvussa 2.

Tilinpäätösennuste vuodelle 2023

Hyvinvointialueen varsinainen tilinpäätösennuste on laadittu kesäkuun lopun talouden toteumatietojen perusteella. Lisäksi ennustetta on rikastettu soveltuvien osin käytettävissä olevilla heinäkuun ja elokuun toteumilla.

Ensimmäisen kvartaalin (1.1.-31.3.2023) osavuositarkastuksessa hyvinvointialueen alijäämäennuste heikkeni alkuperäisestä talousarviosta n. 1,4 milj. euroa erinäisten budjetäristen tuloarvio- ja määrärahakorjausten perusteella. Tämän perusteella alijäämäennuste nousi 70,6 milj. eurosta 72,0 milj. euroon. Alkuvuoden aikana talousarvion toteutumisessa tunnistettiin lisäksi epävarmuuksia muun muassa myynti- ja maksutuottojen toteutumisessa, vuokratuloissa, vuokratyövoimassa sekä erikoissairaanhoidossa. Myynti- ja maksutuottojen keruu asiakaslaskutuksen kautta on käynnistynyt vaiheittain osana vakauttamista kevään aikana, jolloin ennusteen antaminen lopullisesta tuottokertymästä on ollut mahdotonta ensimmäisessä osavuositarkastuksessa. Vuokratuloissa, henkilöstövuokrauksessa ja erikoissairaanhoidossa tunnistettujen ylityspaineiden perusteella käynnistettiin selvityksiä ennusteen täsmentämiseksi kyseisten erien osalta.

Toisen kvartaalin (1.1.-30.6.2023) osavuositarkastuksessa alijäämäennuste on heikentynyt oleellisesti aikaisemmasta nousemalla 86,1 milj. euroon. Alijäämäennusteeseen vaikuttaa erityisesti toimintatuottojen ennusteen heikentyminen. Laskutustoimintojen käynnistymisen myötä erityisesti myynti- ja asiakasmaksutuottojen kertymäennuste on tarkentunut, ja sen perusteella tuottoja ennakoidaan kertyvän huomattavasti talousarviota vähemmän n. 20 milj. euroa. Tuottojen ennuste tulee edelleen tarkentumaan loppuvuoden aikana,

mutta nykyennusteen perusteella on todennäköistä, että talousarviossa on tuottojen osalta ollut budjetäärisiä virheitä, jotka ovat nostaneet tuotto-odotusta liian korkeaksi.

Heikentyneeseen tulosennusteeseen on lisäksi vaikuttanut vuokratulujen (+ 4,7 milj. euroa), henkilöstövuokrauksen, erikoissairaanhoidon (+ 9 milj. euroa) ja hoitotarvikkeiden (+ 2 milj. euroa) ylitysennusteet.

Valtion yleiskatteisen rahoituksen ennakoidaan viimeisimmän Valtiovarainministeriön ennusteen perusteella toteutuvan n. 0,3 milj. euroa talousarviota matalampana, joka osaltaan heikentää tulosennustetta.

Yhteenvedona ennusteesta voidaan todeta, että mikäli tuloksesta eliminoidaan ICT-muutuskulut (23 milj. euroa) sekä siihen kohdistetut kertaluonteiset rahoituserät (23 milj. euroa), voidaan sanoa, että suurin ongelma taloudessa on nimenomaisesti tuottojen kokonaisuudessa (-20 milj. euroa). Kulut ylittyvät tässä tarkastelussa edelleen (+4,5 milj. euroa) mutta hyvinvointialueen talouden kokoon nähden maltillisesti.

Alijäämäennusteen heikentyminen johtaisi toteutuessaan hyvinvointialueen talouden sopeutustarpeen kasvuun kuluvana vuonna ja tulevina lähivuosina. Jotta alijäämät pystytään kattamaan hallitusti hyvinvointialuelain edellyttämällä tavalla vuoden 2026 loppuun mennessä, on ensisijaisen tärkeää pyrkiä hillitsemään alijäämän kasvamista kuluvana vuonna sopeuttavien toimien kautta. Aluehallitus on 12.6.2023 § 89 linjannut ensivaiheen rationalisointien tekemisestä, joiden toimeenpanoa on jatkettava ja tarvittaessa vauhditettava ennusteen perusteella. On myös arvioitava laaja-alaisesti muita sopeutuskeinoja, joilla pystytään minimoimaan talousarvion ylityspaineet. Tällaisia toimia ovat mm. vuokratyövoiman käytön hillitseminen, rekrytointien kohdentaminen vain kriittisiin toimintoihin, kalliiden ostopalvelusopimusten käytön välttäminen, tilojen käytön tehostaminen sekä erinäisen kehitystyön ja asiantuntijapalveluiden ostojen kohdentaminen välttämättömiin kohteisiin. Yleisesti koko

organisaatiossa menoja kasvattavia toimia on vältettävä erityisesti silloin kun kyse ei ole lakisääteisten palveluvelvoitteiden täyttämisestä.

Aluevaltuuston 25.10.2022 § 69 vahvistaman hyvinvointialuestrategian perusteella palvelustrategian laadinnan yhteydessä on valmisteltu myös talouden sopeutussuunnitelma. Tällä osaltaan on tarkoitus vastata hyvinvointialueen talouden haasteisiin erinäisten tuotantolinjausten kautta. Palvelustrategia on tarkoitusta vahvistaa kuluvan vuoden syksyllä, mutta talouden tilanteesta johtuen, on tärkeää, että strategian taloutta sopeuttavien toimien esivalmistelu käynnistetään välittömästi, jotta palvelustrategian vahvistamisen jälkeen strategian toimeenpano ja edelleen taloutta tervehdyttävät vaikutukset saadaan realisoitumaan mahdollisimman varhain.

1.3 Talousarvion sitovuus

Hyvinvointialueen toiminnassa on noudatettava talousarviota ja siinä määriteltyjä sitoumuksia. Talousarvion sitovuus määrittelee käyttövaltuudet hyvinvointialueen toiminnan järjestämiselle.

Aluevaltuustotason sitoumukset talousarvion keskeisille erille ja osille on kuvattu alla olevassa taulukossa:

Sitovuutta koskeva osa	Sitovuustaso
Hyvinvointialuestrategia ja valtuustokauden tavoitteet	Valtuustokauden tavoitteet
Käyttötalousosa	Hyvinvointialueen toimintakate
Investointiosa	Hyvinvointialueen investointimenot (brutto)
Tuloslaskelmaosa	Yleiskatteinen rahoitus, nettorahoitustuotot/-kulut
Rahoitusosa	Lainakannan muutos

Taloussuunnitteluneuvottelujen pöytäkirjamerkinnot ja niiden toteutuminen

Osana taloussuunnitteluneuvotteluja aluevaltuuston neuvottelutoimikunta kokosi yhteenvetopöytäkirjan, johon koottiin

neuvotteluissa nousseita evästyksiä palvelustrategiaan, vuoden 2023 talousarviovalmisteluun ja muihin hyvinvointialueen asioihin liittyen. Yhteenvetopöytäkirjan merkinnät 2.1–2.7 sovittiin selvitettävän, valmisteltavan ja tuotavan aluevaltuuston hyväksyttäväksi viimeistään kesäkuussa. Alla on kuvattu, kuinka pöytäkirjamerkinnät on huomioitu tässä osavuosisikatsauksessa:

- Pöytäkirjamerkintä 2.1 on huomioitu kaikkien aluevaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden raportoinnissa.
- Pöytäkirjamerkintä 2.2 on huomioitu sitä vastaavan mittarin raportoinnissa (Hoitoon ja palveluiden pääsy on lakisääteisellä tasolla).
- Pöytäkirjamerkinnät 2.3, 2.4, 2.5, 2.6 ja 2.7 huomioidaan palvelustrategiatyössä, ja niiden edistymisen raportointi on sisällytetty osaksi aluevaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden raportointia.

2 Aluevaltuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutuminen

Strategiset linjaukset ja valtuustokauden tavoitteet

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen strategia koostuu strategisista linjauksista ja päämääristä sekä valtuustokauden tavoitteista (sitovat vuositavoitteet). Tavoitteiden toteutumista seurataan määritellyillä mittareilla.

Hyvinvointialueen strategiset linjaukset

- Edistämme asukkaidemme hyvinvointia ja turvallisuutta.
- Järjestämme ja uudistamme palveluja kestäväällä tavalla.
- Teemme yhdessä hyvinvoivan ja halutun työyhteisön.
- Saavutamme parhaat tulokset sujuvalla yhteistyöllä.

Edistämme asukkaidemme hyvinvointia ja turvallisuutta				
Valtuustokauden tavoitteet	Mittarit	●	Toteutumisaste 30.6.	Toteutumisennuste 31.12.
Asiakkaiden tyytyväisyys palveluihin ja niiden saatavuuteen paranee.	<p>Hyvinvointialueella määritellään jatkuva asiakastyytyväisyyden mittaristo. (kyllä/ei)</p> <p>Hyvinvointialueella määritellään palvelujen saatavuuden mittaristo. (kyllä/ei)</p> <p>Hoitoon ja palveluihin pääsy on lakisääteisellä tasolla. (kyllä/ei)</p>	●	<p>Etenee suunnitellusti. Asiakastyytyväisyyden ja saatavuuden mittariston käyttöönoton valmistelu on edennyt suunnitellusti.</p> <p>Pääosin hoitoon ja palveluihin pääsy on lakisääteisellä tasolla. Tietyissä palveluissa tai yksiköissä on edelleen haasteita lakisääteisen tason toteuttamisessa.</p> <p>Terveysasemien hoitoon pääsy: Hyvinvointialueen terveysasemilla kiirettömään hoitoon pääsy toteutuu pääasiassa lakisääteisen ajan puitteissa. Tilanne vaihtelee kuitenkin alueittain; esimerkiksi Espoossa kiirettömän hoidon saatavuudessa on ollut haasteita, eikä vastaanottoaikaa ole aina pystytty tarjoamaan lakisääteisessä ajassa.</p>	Toteutuu

		<p>Terveysasematoiminnan kehittäminen muun muassa parhaiden toimintamallien arvioinnin kautta mahdollistaa parhaiden käytäntöjen laajentamisen hyvinvointialueella.</p> <p>Lastensuojelu</p> <p>Mitoitus toteutuu pääsääntöisesti koko alueella (rekrytointi parantunut)</p> <p>Perhesosiaalityössä</p> <p>Palvelutarpeen arvioinnit eivät toteudu lakisääteisessä määrääjassa. Tilanne vaihtelee alueittain.</p> <p>Ikääntyneiden sosiaalipalvelut:</p> <p>Palvelutarpeen arviointi toteutuu lain mukaisesti 1-7 vuorokauden kuluessa. Kiireellisen avun tarve arvioidaan välittömästi ja myönnetyt palvelut järjestetään viipymättä.</p> <p>Kotihoidon palvelu alkaa 1-7 vuorokauden sisällä</p>	
--	--	---	--

			<p>palvelutarpeen toteamisesta.</p> <p>Omaishoidon tuki on myönnetty yhtä aluetta lukuunottamatta lain säätämässä 90vrk määräajassa takautuvasti hakemiskuukauden alusta lukien.</p> <p>Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen paikka on myönnetty pääosin 90 vrk:n sisällä hakemuksen vireilletulosta.</p> <p>Keskimääräinen odotusaika on ollut 50 vuorokautta.</p> <p>Espoon sairaalan NPS-suosittelemiseksi on 73.</p>	
<p>Asiakkaiden osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet vahvistuvat.</p> <p>Hyvinvointialueelle laaditaan osallisuusohjelma vuoden 2023 aikana.</p>	<p>Hyvinvointialueelle on laadittu osallisuusohjelma. (kyllä/ei)</p>	●	<p>Etenee suunnitellusti.</p> <p>Palvelustrategian osallisuustyössä käytettiin muun muassa seuraavia keinoja: digitaalinen hyvinvointialuepeli, asiakkaiden haastattelut, kirjoitushaaste, tulevaisuuden hyvinvointialue -työpajat nuorille, henkilöstön ja asukkaiden raadit,</p>	<p>Toteutuu</p>

			henkilöstön työpajat sekä järjestöjen ja yritysten työpajat. Edellä mainittuja keinoja on otettu käyttöön myös muussa toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Osallisuusohjelman valmistelu on käynnistetty, ja sen käsittely toimielinten ja muiden sidosryhmien kanssa tehdään vuoden 2023 aikana.	
Matalan kynnyksen palveluja vahvistetaan kaikissa ikäryhmissä.	Hyvinvointialueella on muodostettu tilannekuva ja seurantakriteerit matalan kynnyksen palvelujen tilanteesta. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Osana palvelustrategian valmistelua on tehty palvelukohtainen selvitystyö palvelurakenteen nykytilasta ja kehittämistarpeista. Palvelustrategiassa tullaan ottamaan kantaa valittaviin painopisteisiin tehdyn selvityksen pohjalta. Alkuvuonna käynnistettyjä koko hyvinvointialueen kattavia seniori-infoja ja terapiat etulinjaan -toimintamallia on vakiinnutettu.	Toteutuu
Mielenterveys- ja päihdepalveluita uudistetaan	Osana palvelustrategiaa asetetaan mielenterveys- ja päihdepalvelujen	●	Etenee suunnitellusti. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen	Toteutuu

sitien, että asiakkaiden pääsy palveluiden piiriin paranee.	uudistamisen painopisteet. (kyllä/ei)		uudistamisen painopisteet muodostetaan palvelustrategian nykytila-analyysissä tunnistettujen kehittämistarpeiden pohjalta.	
Vuoden 2023 aikana laadittavan palvelustrategian painopisteitä ovat vaikuttava ennaltaehkäisy, laadukkaat lähipalvelut, kustannusvaikuttavuuden kasvattaminen sekä digi- ja liikkuvien palvelujen tehokas hyödyntäminen. Pelastustoimen osalta laaditaan palvelutasopäätös.	Palvelustrategia ja pelastustoimen palvelutasopäätös on laadittu hyvinvointialueella. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Palvelustrategian ja pelastustoimen palvelutasopäätöksen laadinta on edennyt ja valmisteltu yhdessä alueen asukkaiden, henkilöstön ja toimielinten kanssa. Palvelustrategia ja pelastustoimen palvelutasopäätös tulee aluevaltuuston käsiteltäväksi loppuvuonna 2023.	Toteutuu
Järjestämme ja uudistamme palveluja kestäväällä tavalla				
Valtuustokauden tavoitteet	Mittarit	●	Toteutumisaste 30.6.	Toteutumisennuste 31.12.
Hyvinvointialueen talous on tasapainossa talouden suunnitelmakauden loppuun mennessä.	Toimintakate toteutuu talousarvion mukaisesti. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Talouden toteutumisessa on edelleen merkittävää epävarmuutta tässä osavuosisikatsauksessa kuvatus mukaisesti. Talouden	Toteutumisessa epävarmuutta

			tasapainottamistoimenpiteitä toteutetaan kolmessa vaiheessa: ensivaiheen rationalisoinnit, palvelustrategiset toimenpiteet ja tavoitteiden tarkennukset talousarviossa.	
Palvelustrategian laatimisen yhteydessä tehdään talouden tasapainottamisohjelma, jossa määritellään vuosittain tehtävät talouden sopeuttamistoimet.	Talouden tasapainottamisohjelma on laadittu osana palvelustrategiaa ja palvelutasopäätöstä. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Palvelustrategian ja pelastustoimen palvelutasopäätöksen laadinta etenee suunnitellusti, ja se tulee aluevaltuuston käsiteltäväksi loppuvuonna 2023. Talouden tasapainottamisohjelma laaditaan osaksi palvelustrategiaa ja pelastustoimen palvelutasopäätöstä.	Toteutuu
Pitkän aikavälin talouden tasapainotuksen keskeisiä keinoja ovat monituottajamallin vaikuttava hyödyntäminen, sujuvat hoitopolut, digitalisaation edistäminen, palvelujen rakenteelliset muutokset ja kustannustietoisuus.	Monituottajamalli, sujuvat hoitopolut, digitalisaation edistäminen, palvelujen rakenteelliset muutokset ja kustannustietoisuus sisältyvät talouden tasapainottamisohjelmaan. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Kyseiset teemat on huomioitu palvelustrategian ja pelastustoimen palvelutasopäätöksen nykytila-analyyseissä, ja ne tullaan soveltuvilta osin sisällyttämään osaksi talouden tasapainottamisohjelmaa.	Toteutuu

<p>Hyvinvointialue on edelläkävijä digitaalisten sovellusten ja teknologian hyödyntämisessä. Vuonna 2023 laaditaan digipalvelujen tiekartta.</p>	<p>Digipalvelujen tiekartta on laadittu osana palvelustrategiaa ja palvelutasopäätöstä. (kyllä/ei)</p>	<p>●</p>	<p>Etenee suunnitellusti. Palvelustrategian ja pelastustoimen palvelutasopäätöksen laadinta etenee suunnitellusti, ja se tulee aluevaltuuston käsiteltäväksi loppuvuonna 2023. Digipalvelujen tiekartta laaditaan osaksi palvelustrategiaa ja pelastustoimen palvelutasopäätöstä.</p>	<p>Toteutuu</p>
<p>Osana palvelustrategian toimeenpanoa käynnistetään hyvinvointialueen toimitilasuunnittelu, joka tukee palvelustrategian tavoitteita ja edistää talouden tasapainottamista.</p>	<p>Toimitilasuunnittelu on käynnistetty palvelustrategian ja palvelutasopäätöksen toimeenpanon yhteydessä. (kyllä/ei)</p>	<p>●</p>	<p>Etenee suunnitellusti. Palvelustrategian ja pelastustoimen palvelutasopäätöksen laadinta etenee suunnitellusti, ja se tulee aluevaltuuston käsiteltäväksi loppuvuonna 2023. Palvelustrategiaan ja pelastustoimen palvelutasopäätökseen tullaan sisällyttämään palvelujen verkoston kehittämisen suunnitelma.</p>	<p>Toteutuu</p>
<p>Vuonna 2023 arvioidaan tuotantotavat ja laaditaan hankintastrategia.</p>	<p>Hankintastrategia on laadittu osana palvelustrategiaa ja</p>	<p>●</p>	<p>Etenee suunnitellusti. Palvelustrategian ja pelastustoimen palvelutasopäätöksen laadinta etenee</p>	<p>Toteutuu</p>

	palvelutasopäätöstä. (kyllä/ei)		suunnitellusti, ja se tulee aluevaltuuston käsiteltäväksi loppuvuonna 2023. Hankinta- ja tuotantostrategia laaditaan osaksi palvelustrategiaa ja pelastustoimen palvelutasopäätöstä.	
Laaditaan hyvinvointialueelle ilmasto-ohjelma ja tiekartta toimista, joilla edistetään hiilineutraaliuden saavuttamista.	Hyvinvointialueelle on laadittu ilmasto-ohjelma ja hiilineutraaliustiekartta. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Ilmasto-ohjelman ja hiilineutraaliustiekartan valmistelu on käynnistetty, ja Uudenmaan tasoisen yhteistyön mahdollisuutta selvitetään. Ilmasto-ohjelma valmistuu vuosien 2023-2024 aikana.	Toteutuu
Teemme yhdessä hyvinvoivan ja halutun työyhteisön				
Valtuustokauden tavoitteet	Mittarit		Toteutumisaste 30.6.	Toteutumisennuste 31.12.
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueesta kehittyvä veto- ja pitovoimaltaan kilpailukykyinen työyhteisö.	Hyvinvointialueella on asetettu työntekijätyytyväisyyden ja työvoiman vaihtuvuuden mittarit. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Hyvinvointialueella on otettu käyttöön koko henkilöstölle kuukausittain toteutettava Pulssi-henkilöstökysely. Tuloksia käydään läpi työyhteisöittäin ja mahdollisiin epäkohtiin	Toteutuu

			<p>reagoidaan ennakoivasti. Viimeisimmän Pulssi-kyselyn perusteella 67 % vastanneista suosittelee omaa työpaikkaansa.</p> <p>Lisäksi työvoiman vaihtuvuutta seurataan, ja kehitetään keinoja pitovoiman parantamiseksi.</p>	
<p>Työvoiman saatavuutta parannetaan esimerkiksi hyödyntämällä aktiivisesti kansainvälistä rekrytointia ja tiivistämällä yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia kouluttavien oppilaitosten kanssa.</p>	<p>Kansainvälinen rekrytointi ja tiivis yhteistyö oppilaitosten kanssa ovat käytössä työvoiman saatavuuden parantamiseksi. (kyllä/ei)</p>	●	<p>Etenee suunnitellusti. Kansainväliseen rekrytointiin tähtäävässä pilotissa hyvinvointialueella on jo 25 filippiiniläistä opiskelijaa/työntekijää, sekä syksyllä saapuvat seuraavat 25 filippiiniläistä opiskelijaa/työntekijää. Suurimmaksi osaksi oppilaitosten kanssa on tehty sopimukset yhteistyöstä hyvinvointialueen kanssa. Heikon työvoiman alojen osalta tehdään yhteistyötä oppilaitosten ja yliopistojen kanssa.</p>	Toteutuu
<p>Kehitämme suunnitelmallisesti yhteistä, osallistavaa ja valmentavaa työkuultuuria.</p>	<p>Yhteiselle, osallistavalle ja valmentavalle työkuultuurille on asetettu tavoitteet. (kyllä/ei)</p>	●	<p>Etenee suunnitellusti. Hyvinvointialueen alustavat henkilöstöstrategiset linjaukset on määritelty, ja</p>	Toteutuu

			<p>niitä jatkotyöstetään yhdessä henkilöstön kanssa.</p> <p>Konkreettisina toimina ensimmäisen kuuden kuukauden aikana on järjestetty esihenkilöiden työnohjausta sekä muutosjohtamisen virtuaalivalmennusta, seurattu henkilöstön hyvinvointia ja organisaation tilaa Pulssi-kyselyllä, sekä perustettu hyvinvointialueen henkilöstöraati.</p>	
Panostamme työntekijöidemme osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvointiin.	Työntekijöiden osaamisen kehittämiselle ja työhyvinvoinnille on asetettu tavoitteet. (kyllä/ei)	●	<p>Etenee suunnitellusti. Henkilöstökyselyjen pohjalta on saatu tietoa henkilöstön tyytyväisyydestä ja työhyvinvoinnista. Lisäksi henkilöstön pitovoiman parantamiseksi on käynnistetty toimenpiteitä, esimerkiksi urapolkujen kehittäminen. Henkilöstölle tarjotaan koulutuksia, työnohjausta ja erilaisia valmennuksia, sekä panostetaan yksilöllisten tavoite- ja palautekeskustelujen järjestämiseen.</p>	Toteutuu

Saavutamme parhaat tulokset sujuvalla yhteistyöllä				
Valtuustokauden tavoitteet	Mittarit		Toteutumisaste 30.6.	Toteutumisennuste 31.12.
Rakennetaan kuntien kanssa vaikuttavat palvelujen yhteistyömallit erityisesti lasten ja nuorten palveluissa, työllisyyden edistämisessä sekä maahanmuuttajapalveluissa.	Keskeisimmät hyvinvointialueen ja kuntien palvelujen yhteistyömallit sovittu ja otettu käyttöön. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Keskeisimpien hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyömallien valmistelu on aloitettu strategisella tasolla. Operatiivisen tason yhteistyötä on jatkettu aiempiin toimintamalleihin pohjautuen. Yhteistyö- ja toimintamalleja tullaan tarkentamaan asteittain hyvinvointialueen toiminnan vakiintuessa ja yhteisten rajapintojen tarkentuessa.	Toteutuu
Rakennetaan hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän yhteistyölle toimivat rakenteet, ja asetetaan yhteisille palvelukokonaisuuksille tavoitteet.	Keskeisimmät hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän palvelujen yhteistyömallit sovittu ja otettu käyttöön. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Uudenmaan tasolla keskeiset rakenteet on tunnistettu ja kuvattu, ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella on edustus näissä rakenteissa.	Toteutuu
Teemme saumatonta yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden ja kuntien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi	Keskeisimmät hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin palvelujen yhteistyömallit	●	Etenee suunnitellusti. Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämiseen on luotu suunnitelma ja rakenne työn edistämiseen. Yhteisten	Toteutuu

sekä ongelmien ennaltaehkäisemiseksi.	sovittu ja otettu käyttöön. (kyllä/ei)		tavoitteiden kirkastaminen on parhaillaan käynnissä yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Operatiivisen tason yhteistyötä on jatkettu aiempiin toimintamalleihin pohjautuen.	
Yksityisen palvelutuotannon osuutta tuotetuista palveluista nostetaan nykyisestä niissä palveluissa, joissa on saatavissa kustannustehokkuutta ja parempaa laatua monituottajuuden avulla.	Yksityisen palvelutuotannon lisäämisen vaikutus arvioitu osana talouden tasapainottamisohjelmaa. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Osana palvelustrategian valmistelua on tehty selvitystyö järjestämistapamuutoksista. Palvelustrategiassa tullaan ottamaan kantaa järjestämistapamuutoksiin tehdyn selvityksen pohjalta.	Toteutuu
Luomme vuonna 2023 suunnitelman ruotsinkielisten sote-palveluiden kehittämiseksi yhdessä muiden kaksikielisten hyvinvointialueiden kanssa.	Ruotsinkielisten sote-palvelujen kehittämissuunnitelma laadittu. (kyllä/ei)	●	Etenee suunnitellusti. Hyvinvointialueella toimii tiimi, joka varmistaa ruotsinkielisten palveluiden kehittämisen osana palveluiden kokonaissuunnittelua. Ruotsinkielisten palveluiden suunnittelussa on tunnistettu kolme keskeisintä teemaa, jotka ovat: 1) ruotsinkielisten palveluiden vahvistaminen, 2) kaksikielisen materiaalin ja tiedon varmistaminen	Toteutuu

			henkilöstölle ja asiakkaille sekä 3) Henkilöstön ruotsin kielen vahvistaminen.	
--	--	--	--	--

3 Käyttötalouden toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	tot %	Ennuste 31.12.2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Toimintatuotot	152 366	69 397	45,5 %	156 998	4 631
Myyntituotot	49 601	12 188	24,6 %	29 905	-19 696
Maksutuotot	73 627	32 126	43,6 %	72 525	-1 102
Tuet ja avustukset	21 763	19 072	87,6 %	41 277	19 514
Muut toimintatuotot	7 375	6 012	81,5 %	13 291	5 916
Toimintakulut	-1 886 526	-990 402	52,5 %	-1 914 043	-27 517
Henkilöstökulut	-538 953	-265 069	49,2 %	-523 951	15 002
Palvelujen ostot	-1 174 855	-633 046	53,9 %	-1 200 555	-25 700
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-42 985	-23 491	54,6 %	-47 538	-4 553
Avustukset	-42 035	-19 015	45,2 %	-40 550	1 484
Muut toimintakulut	-87 699	-49 781	56,8 %	-101 449	-13 750
Toimintakate	-1 734 160	-921 004	53,1 %	-1 757 046	-22 886

3.1 Yhteiset sosiaali- ja terveystoimet

Turvallisen siirtymän onnistuminen palvelualueella

Turvallinen siirtymä on onnistunut yhteisten sosiaali- ja terveystoimien palvelualueella, ja palveluntuotanto on jatkunut keskeytyksittä. Toiminnan hyvinvointialuetasoinen yhtenäistäminen on käynnistynyt kaikilla palvelulinjoilla, mm. ottamalla käyttöön yhtenäisiä toimintamalleja ja järjestelmiä sekä uudistamalla organisaatio- ja johtamisrakenteita. Toiminnan yhtenäistäminen jatkuu, ja palvelujen nykytilan kartoitusten pohjalta kevään aikana tehtyjä suunnitelmia päästään toteuttamaan loppuvuoden aikana.

Palvelujen saatavuus on pysynyt yleisesti kohtalaisella tasolla, joskin vaihtelua esiintyy palvelusta, alueesta ja yksiköstä riippuen. Suurimpia haasteita on ollut yleislääkärien sekä hammaslääkärien vastaanottoaikojen saatavuudessa. Espoossa ja Kirkkonummella terveysasemien puhelintaloudessa oli keväällä runsaasti kuormitusta, mutta takaisinsoittoon liittyneet ruuhkat saatiin melko hyvin purettua kesäkuun aikana. Myös suun terveydenhuollossa puheluiden määrä ja

palvelujen kysyntä on jatkunut koko kevään ajan suurena ja palvelut ovat ruuhkautuneet. Kysynnän kasvua selittävät monet tekijät, kuten koronaviruspandemian jälkeinen hoitovelka, talouden taantuma sekä luonnollinen väestön kasvu ja väestörakenteen muutos.

Toisaalta mielenterveys- ja päihdepalveluissa Terapiat etulinjaan -toimintamallin ja siihen liittyvän Terapianavigaattorin käyttöönotto Espoon ja Kauniaisten alueella on parantanut hoitoon pääsyä: ensikäynnille MTP-palveluihin päästään kolmen viikon kuluessa, kun aikaisemmin odotusaika oli kahdesta kolmeen kuukautta. Tiimimalliin siirtyminen on parantanut hoitoon pääsyä useilla terveysasemilla, uusimpana Leppävaaran terveysasema Espoossa on päässyt jonottomaan tilanteeseen kesäkuun aikana.

Henkilöstön saatavuudessa ja rekrytoinneissa on ollut haasteita usealla palvelulinjalla, mikä tulee asettamaan palvelutuotannolle isoja haasteita myös jatkossa.

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Avosairaanhoidon palvelulinjalla merkittävimmät haasteet ovat liittyneet terveysasemien puhelinvälisen ruuhkautumiseen ja yleislääkärien vastaanottoaikojen saatavuuteen. Hoitoon pääsy on alueellisesta ja terveysasemakohtaisesta vaihtelusta huolimatta kuitenkin saatu turvattua pääosin lakisääteisessä määräjassa. Takaisinsoiton ruuhkat saatiin melko hyvin purettua kesäkuussa. Tiimimalliin siirtyminen on parantanut hoitoon pääsyä useilla terveysasemilla. Terveysasemien toimintatapoja on arvioitu, ja yhteenvetojen valmistuttua hyviä toimintatapoja on tavoitteena päästä levittämään syksyllä.

Lääkärikäynnin palvelusetelien käyttöönoton valmistelu on edennyt ja kesäkuussa myös aluevaltuusto kommentoi valmistelua.

Maksuttomien hoitotarvikkeiden hyvinvointialuetasoinen ohjeistus on jalkautettu toimintaan, ja palvelun koordinointi aloitetaan loppuvuonna. Alueellinen tartuntatautien torjuntaorganisaatio on saatu toimintaan.

Tulevia muutoksia avosairaanhoidossa ovat mm. omahoitoon kannustavien digitaalisten palvelujen käyttöönotto ja integroiminen terveysasematoimintaan, henkilöstön pito- ja vetovoiman lujittaminen ammatillista koulutuskokonaisuutta kehittämällä, sekä kriittisten tukipalvelujen vahvistaminen.

Suun terveydenhuollon palvelulinjalla palvelutuotantoa on jatkettu keskeytyksettä. Palvelujen kysyntä on jatkunut koko kevään suurena ja palvelut ovat ruuhkautuneet. Välittömässä yhteydensaannissa ja palveluihin pääsyssä on ollut haasteita lähes koko alueella. Tilannetta on vaikeuttanut henkilöstön saatavuuden ongelmat sekä toimitilojen puute. Myös vuokrahenkilöstön saatavuudessa on ollut vaikeuksia ja osa palvelusetelitoimijoista on ruuhkautunut.

Suunnitelmia ja toimenpiteitä palvelujen saatavuuden parantamiseksi ja toimintojen yhtenäistämiseksi on valmisteltu kevään aikana. Suun terveydenhuolto otti huhtikuussa käyttöön uuden yhteisen puhelinjärjestelmän. Alueellisen potilastietojärjestelmän käyttöönotto etenee aikataulussa. Yhtenäinen potilastietojärjestelmä helpottaa osaltaan toimintojen yhdistämistä, tiedolla johtamista sekä tietopohjaisen toiminnan kehittämisen edellytyksiä.

Kuntoutuspalvelujen palvelulinjalla uusi organisaatorakenne ja erityisesti lääkäreiden, psykologien ja toimintaterapeuttien rekrytointivaikeudet ovat aiheuttaneet jonkin verran haasteita palveluntuotantoon. Rekrytointiongelmat ovat heijastuneet kuntoutussuunnitelmien saatavuuteen ja kehitysvammaisten kuntoutuspalveluihin Espoossa. Kuntoutussuunnitelmia ei ole myöskään ollut mahdollista ostaa HUS:n kehitysvammapoliklinikalta. Fysioterapiapalveluissa ja aikuisten toimintaterapiassa palvelujen saatavuus on ollut hyvällä tasolla.

Apuvälinepalveluissa useat erilaiset toimintatavat, tietojärjestelmät ja rekisterit hankaloittavat toimintaa, ja monimutkaisuus hidastaa toiminnan yhtenäistämistä. Ajanvaraustoiminnan yhtenäistäminen alueella on alkanut. Kipurryhmät ja etäperhevalmennus on laajennettu koko hyvinvointialueelle.

Toiminnan yhtenäistämistä jatketaan. Etäpalveluita ja fysioterapeuttien suoravastaanottotoimintaa lisätään. Apuvälinepalveluita on kehitettävä hyvinvointialuetasoisena yhtenäisen toimintatavan luomiseksi. Kehitysvammaisten palvelujen järjestämistä kehitetään edelleen yhteistyössä muiden palvelualueiden, HUS:n ja muiden hyvinvointialueiden kanssa.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen palvelulinjalla palvelutuotanto on ollut vakaata alkuvuoden aikana. Toiminnan yhtenäistämistä ja kehittämistä on jatkettu ja yhtenäisiä toimintamalleja on otettu käyttöön muun muassa avohoidossa (Terapiat etulinjaan -toimintamalli ja Terapianavigaattori), puhelinpalvelussa, asiakasohjauksessa, asumispalveluissa ja vieroitushoidon potilasohjauksessa. Terveysneuvonnan, korvaushoidon ja nuorten palveluiden kehittäminen on alkamassa syksyn aikana. Läntisen alueen johtamisrakennetta on vahvistettu. Asumispalvelujen hankinnan kilpailutus valmisteltiin kevään aikana ja käynnistettiin kesäkuussa.

Aikuisten sosiaalipalveluiden palvelulinjalla palvelutuotanto on ollut vakaata. Toimeentulotukihakemukset on pääasiassa pystytty käsittelemään seitsemässä arkipäivässä. Palvelutarpeen arviointeja ei ole täysin pystytty tekemään kolmessa kuukaudessa.

Optimaalista tuotantotapaa arvioidaan asumisen tuen palveluissa ja työllistymistä edistävissä palveluissa. Useissa palveluissa kartoitetaan palveluiden nykytilaa hyvinvointialueella, arvioidaan toiminnan yhtenäistämistä, sekä koulutetaan henkilöstöä tähän liittyen.

Sosiaali- ja kriisipäivystyksen sekä lähisuhde- ja perheväkivaltaisuuksien Omatilan toimintaa on jatkettu keskeytyksettä.

Asumisen tuen palveluissa tavoitteena on panostaa yhä enemmän kotiin vietäviin palveluihin. Palveluiden kilpailutusta on valmisteltu ja hankinta tehdään loppuvuonna.

Työllistymistä edistävien palveluiden organisaatio ja johtamisrakenne on koostettu ja asiakkaiden palvelujen jatkuvuus turvattu. Viimeisimmät työntekijät kunnasta siirtyivät liikkeenluovutuksella kesäkuun alussa.

Kotoutumista tukevissa sosiaalipalveluissa on jatkettu kotoutumisen tuen yhteistyörakenteiden selkiyttämistä kuntien kanssa. ELY-keskuksen rahoittamaa perheryhmäkotitoimintaa laajennettu kasvaneen palvelutarpeen vuoksi.

Sosiaalisen luototuksen laajentamista koko hyvinvointialueelle on valmisteltu sen tullessa lakisääteiseksi palveluksi 1.8.2023 alkaen. Myös lähisuhde- ja perheväkivaltaisyyksien Omatilan palvelujen laajentamisesta koko hyvinvointialueelle on valmisteltu esitys.

Palvelualueen määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	tot %	Ennuste 31.12.2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Toimintatuotot	44 270	14 911	33,7 %	32 718	-11 552
Myyntituotot	20 341	4 671	23,0 %	12 239	-8 103
Maksutuotot	20 012	9 236	46,2 %	18 472	-1 539
Tuet ja avustukset	3 360	187	5,6 %	375	-2 985
Muut toimintatuotot	557	816	146,4 %	1 633	1 075
Toimintakulut	-312 259	-149 054	47,7 %	-311 204	1 055
Henkilöstökulut	-131 769	-64 962	49,3 %	-129 917	1 851
Palvelujen ostot	-121 792	-53 883	44,2 %	-118 426	3 366
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-27 212	-14 103	51,8 %	-29 116	-1 904
Avustukset	-8 590	-3 591	41,8 %	-7 270	1 320
Muut toimintakulut	-22 896	-12 516	54,7 %	-26 475	-3 579
Toimintakate	-267 989	-134 143	50,1 %	-278 486	-10 497

Toimintatuotot ovat toteutuneet merkittävästi talousarviota pienempinä. Asiakas- ja potilastietojärjestelmistä tapahtuvan laskutuksen käynnistämisessä on edelleen haasteita muutamien laskutettavien erien

osalta, mutta pääosin laskutus toteutuu talouden prosessien osalta jo normaalisti.

Talousarviovalmistelussa lukuihin on jäänyt kuntien välistä, kuntien sisäistä ja muuta kuntien laskutusta, jota hyvinvointialueella ei tapahdu. Tuloennustetta on siksi korjattu merkittävästi -11,5 milj. euroa (-26 %) alaspäin, olettaen että toimintatuottoja tullaan loppuvuonna laskuttamaan saman verran kuin tammi-kesäkuussa, ja että alkuvuodelta tunnistettu puuttuva laskutus saadaan tehtyä. Palvelutuotannossa tapahtuvaa kirjaamista ja laskutukseen liittyviä työtehtäviä tullaan tarkastelemaan vielä kertaalleen uudelleen, jotta voidaan varmistua laskutusprosessin olevan myös tältä osin kunnossa.

Toimintakulujen toteuma on kokonaisuutena talousarvion puitteissa, ja myös ennuste on täten talousarvion mukainen. Muut toimintakulut ovat 3,5 milj. euroa talousarvioita suuremmat johtuen arvioitua suurempana toteutuneista tilojen vuokratilakustannuksista. Ennuste ylittää talousarvion myös avosairaanhoidon hoitotarvikkeissa ja kuntoutuksen apuvälineissä (aineet, tarvikkeet ja tavarat). Kuntoutuksessa kolmen kunnan apuvälinebudjetti on pudonnut talousarviota valmisteltaessa pois, joten ero johtuu talousarviossa olevasta virheestä. Kaikissa muissa kuluryhmissä ollaan talousarvion puitteissa tai sen alle.

Henkilöstön saatavuus heijastuu henkilöstökuluihin, joista on alkuvuonna toteutunut hieman alle puolet talousarviosta. Toisaalta vuokratyövoimaa on käytetty merkittävästi suunniteltua enemmän rekrytointihaasteiden takia, ja työvoiman vuokraus on merkittävin kuluerä, jossa talousarvio on ylittynyt yht. 2,8 milj. euroa.

Avustukset ovat toteutuneet alle talousarvion. Ne ovat suurelta osin toimeentulotukea, jonka tarve vaihtelee kausittain mm. työllisyystilanteen mukaan. Loppuvuonna avustusten ennustetaan säilyvän nykytasolla.

3.2 Ikääntyneiden palvelut

Turvallisen siirtymän onnistuminen palvelualueella

Asukkaiden palvelut ovat jatkuneet keskeytyksettä. Palvelujen yhtenäistäminen sekä samanaikaisesti tapahtuneet muutokset asiakas- ja potilastietojärjestelmien osalta muun muassa asiakasmaksujen, asiakaspäätösten sekä etuisuuksien osalta ovat aiheuttaneet merkittävää työpainetta koko alkuvuoden sekä viivettä asiakaslaskutukseen.

Touko-kesäkuun vaihteessa ilmestyi toinen Elinvoimaa ikääntyneille -liite sekä suomeksi että ruotsiksi, jota on ollut lehtien välissä toteutetun jakelun lisäksi saatavissa myös kuntien palvelupisteissä. Liitteessä tiedotetaan alueen ikääntyneitä asukkaita hyvinvointialueen palveluista.

Henkilöstön saatavuudessa on edelleen ollut haasteita. Seuren käyttöönotto yksiköissä sijaisten saatavuuden varmistamiseksi on jatkunut. Lisäksi osassa toimintaa on jouduttu turvautumaan myös muuhun vuokratyövoimaan henkilöstön riittävyyden turvaamiseksi.

Asiakastietojärjestelmien ja muiden järjestelmien migraatiot ja tunnushallinta ovat työllistäneet erityisesti yksiköiden esihenkilöitä. AluePegasokseen siirtymä on toteutunut pääosin hyvin.

Olellaiset tapahtumat palvelualueella

Ikääntyneiden neuvonnan, arvioinnin ja ohjauksen palvelulinjan eli Seniori-infon neuvonnan uudelleen organisointi jakamalla alue itäiseen (Espoo, Kauniainen, Kirkkonummi) ja Läntiseen (Hanko, Inkoo, Karkkila, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti) alueeseen on toteutunut. Kuukausittain yhteydenottoja on ollut puhelimitse yli 2000. Yhteydenottajista 10–15 % kuukaudesta riippuen on valinnut ruotsinkielisen asiointin. Neuvonnan keskittämistä tullaan jatkamaan ja vuoden 2023 lopussa Seniori-infon neuvonnan on tarkoitus palvella koko hyvinvointialueen asukkaita yhdestä numerosta tai sähköpostista

Ikääntyneiden neuvonnan, ohjauksen ja arvioinnin palvelutuotannossa on edelleen jonkin verran alueellisia eroja. Toiminnan kehittämisessä on

keskitetty yhdenmukaisten prosessien rakentamiseen, jotta palvelutarpeen arviointi ja päätöksenteko hyvinvointialueen palveluista toteutuu yhdenmukaisin periaattein koko alueella. Palvelupäätösten keskittäminen Seniori-infoon on vielä kesken ja työ vaatii tiivistä yhteistyötä Kotona asumisen tuen kanssa.

Kotona asumisen tuen palvelutuotanto on siirtynyt turvallisesti kunnilta hyvinvointialueelle, ja asiakkaiden palvelut ovat toteutuneet ilman suuria ongelmia. Vuosilomasijaisten saatavuudessa on ollut haasteita. Palvelupäätösten tekemisessä ja asiakasmaksujen laskutuksessa ollut hyvinvointialueelle siirtymästä ja järjestelmämuutoksista johtuvia viiveitä.

Kotona asumisen tuen palveluiden kehittämisen pääpaino on ollut henkilöstön työhyvinvoinnissa sekä etähoivan ja lääkeautomaattien lisäämisessä. Kesäkuun lopussa käytössä oli lähes 500 lääkeautomaattia, kasvua vuoden alkuun oli 200 laitetta. Myös etähoidon osuus kaikista kotihoidon käynneistä on kasvanut.

Tehtävärakenteen, tehtäväkuvien ja urapolkujen kehittäminen on aloitettu yhteistyössä asumispalveluiden, sairaalapalveluiden ja Hr kumppanin kanssa. Tavoitteena on lisätä työhyvinvointia, sitouttaa henkilöstöä sekä lisätä vetovoimaa kotihoidossa työskentelyyn.

Kotihoidossa ostopalvelutuotannon osuutta on lisätty noin 100 asiakkaalla alkuvuoden aikana. Kotihoidon ostopalveluiden, henkilöstövuokrauksen, kotiateriapalveluiden, apteekkipalveluiden ja turvapalveluidenpalveluiden hankinta on käynnistetty kevään 2023 aikana.

Asiakasohjauksen kanssa on kehitettävä ja selkiytettävä toimintaa edelleen ja yhteistyötä tulee tiivistää.

Asumispalveluiden toiminta on jatkunut keskeytyksettä siirtymävaiheen jälkeenkin. Asumispalvelujen kysynnässä ja tarjonnassa on ollut alkuvuoden aikana vaihtelua ja alueellisia eroja.

Asumispalvelujen harmoniointi etenee ja alueellinen johtamismalli on käytössä. Asumispalvelujen ostot on keskitetty yhteen palveluyksikköön. Henkilöstömitoituksen nosto 1.4.2023 alkaen 0,65 mitoitukseen on saatu toteutettua, vaikka henkilöstön rekrytointihaasteet ovat jatkuneet. Omassa toiminnassa tyhjänä olleita paikkoja Raaseporin alueella ei ole saatu avattua johtuen henkilöstön saatavuushaasteista. Lyhytaikaishoidon paikkoja on tilapäisesti jouduttu supistamaan kesän aikana.

Asiakasohjauksen ja asiakasmaksupäätösten siirtoa vastuuyksiköille ei ole saatu täysin toteutettua, vaan muutamilla alueilla tehtävät ovat edelleen asumispalveluissa. Myös asumispalvelujen asiakasmaksujen laskutuksessa on ollut hyvinvointialueelle siirtymästä ja järjestelmämuutoksista johtuvia viiveitä.

Sairaalapalveluissa on keskitytty potilastilanteen hallintaan. Potilasohjausta yhtenäistämällä ja kaikki käytettävissä olevat paikat hyödyntämällä on saatu erikoissairaanhoidon siirtoviivetilanne selvästi korjautumaan viime vuosiin ja verrokkihyvinvointialueisiin verrattuna. Koronavirustilanteen rauhoittuminen kevään jälkeen on helpottanut tavoitteen saavuttamista. Henkilöstötilanne on edelleen haastava ja koskee sekä hoitohenkilöstöä että lääkäreitä. Keskimäärin noin 8 % potilaspaikeista on jouduttu pitämään suljettuna henkilöstövajeen takia. Henkilöstöä ja varsinkin esihenkilöitä kuormittavat edelleen jatkuvat ongelmat tietojärjestelmien tunnusten saamisessa.

Kotisairaala ja liikkuva sairaala – verkoston valmistelu on edennyt suunnitellusti yhteistyössä HUS:n kanssa.

Talouden näkymät ovat edelleen hieman sumeat asiakaslaskutuksen viiveiden, vaillinaisen kustannuspaikkarakenteen ja talousarvion vastuunsiirtojen keskeneräisyyden takia. Lisäksi erityisesti lääkäripalveluiden ostojen hinnat ovat nousseet merkittävästi vuoden aikana.

Palvelualueen määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	tot %	Ennuste 31.12.2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Toimintatuotot	62 576	25 768	41,2 %	59 344	-3 232
Myyntituotot	6 349	389	6,1 %	1 463	-4 886
Maksutuotot	47 719	19 366	40,6 %	45 575	-2 144
Tuet ja avustukset	4 758	2 741	57,6 %	4 483	-275
Muut toimintatuotot	3 750	3 271	87,2 %	7 823	4 073
Toimintakulut	-430 561	-210 135	48,8 %	-435 635	-5 074
Henkilöstökulut	-172 283	-84 296	48,9 %	-163 695	8 588
Palvelujen ostot	-203 606	-98 519	48,4 %	-211 495	-7 889
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 144	-3 096	38,0 %	-5 705	2 439
Avustukset	-12 906	-6 061	47,0 %	-12 301	605
Muut toimintakulut	-33 622	-18 164	54,0 %	-42 439	-8 817
Toimintakate	-367 985	-184 367	50,1 %	-376 291	-8 306

Toimintatuotoissa jäätiin alle talousarvion. Myyntituottoja on budjetoitu virheellisesti "kuntien perintönä". Hyvinvointialueen toiminnan aikana hyvinvointialueiden välistä laskutusta sosiaalihuollon palveluissa ei enää toteuteta, joten myyntitulot eivät toteudu talousarvion mukaisena. Maksutuottojen ennustamiseen haasteita tuo se, ettei ole selvää näkymää, paljonko palveluita on laskuttamatta, vaikka haasteelliset kohteet onkin tunnistettu. Ulkoiset toimintakulut toteutuvat selvästi alle talousarvion. Henkilöstökulut jäävät reilusti alle talousarvion, mutta työvoimanvuokraus vastaavasti ylittää talousarvion. Sisäisissä erissä muut toimintakulut, etenkin vuokratulot ylittävät reilusti talousarvion, mikä aiheuttaa toimintakatteen toteutumisen talousarviota heikompana.

3.3 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Turvallisen siirtymän onnistuminen palvelualueella

Ehkäisevän ja varhaisen tuen palveluissa henkilöstön resilienssiä koettelee arjen sujumiseen vaikuttavat asiat erityisesti opiskeluhollossa, mm. yhdyspintaongelmat ja ratkaisemattomat tietotekniset asiat (esim. verkkoyhteydet ja Wilman käyttöoikeudet). Psykologi- ja kuraattoripalvelujen yksiköt ovat siirtyneet tavoiteorganisaatioon 1.6.2023 alkaen vastaten palveluista koko alueella. Muiden ehkäisevän ja varhaisen tuen palvelujen osalta tavoiteorganisaatioon siirtymisen valmistelua on jatkettu tavoitellen alkuperäistä aikataulua aikaisempaa siirtymää.

Lasten ja nuorten kohdennetuissa palveluissa palveluiden saatavuus ja palvelutoiminta on jatkunut hyvin pitkälle ennallaan ja stabiilina vuoden alusta alkaen. Kevään 2023 aikana organisatorisia muutoksia on valmisteltu ja osa niistä on toteutettu huhtikuun aikana. Seuraavien organisatoristen muutosten ja yhtenäisten palveluketjujen suunnittelua kohti tavoiteorganisaatiota 2024 on tehty kevään aikana. Espoon alueella aiemmin pilotoidun matalan kynnyksen ohjauksen ja neuvonnan palvelua on kevään aikana vakiinnutettu sekä jatkettu ko. palvelun kehittämistä koko Länsi-Uudenmaan aluetta kattavaksi. Kehittämistyötä matalankynnyksen palveluissa, ryhmäpalveluissa ja itsehoito- sekä digipalveluissa on jatkettu. Terapiat etulinjaan - toimintamallia on pilotoitu mm. lasten ohjatun omahoidon ja interventionavigaattorin osalta. Kohtaamispaikkatoimintaa on toteutettu erimuotoisesti koko alueella kevään aikana.

Lasten ja nuorten erityisen tuen palveluissa perheoikeudellisten palvelujen yksikkö vastaa perheoikeudellisista palveluista koko alueella. Lastensuojelussa olemassa olevat palvelut on turvattu. Lastensuojelun asiakasohjaus on keskitetty ympärivuorokautisten palvelujen osalta. Lastensuojelun vastaanottolaitoksiin ohjautuminen on yhdenmukaistettu ja omat yksiköt palvelevat koko aluetta. Tähän liittyy Ojamon

henkilöstörakenteen muuttaminen vastaanottoyksikön tarpeita vastavaksi.

Perhekeskusalueilla (Lohja, Vihti, Karkkila sekä Hanko, Inkoo, Raasepori, Siuntio) palvelutuotanto on vakiintunut uudessa hyvinvointialueen organisaatiossa. Palvelulinjalle vuosille 2023–2024 asetettu tavoite palvelujen saattamisesta kohti linjaorganisaatiota on edennyt hyvin ja tavoitteeseen päästään suurelta osin jo vuoden 2023 lopussa.

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Ehkäisevän ja varhaisen tuen palveluissa ensisynnyttäjien kotikäyntejä ei ole voitu toteuttaa kattavasti äitiys- ja lastenneuvolapalveluissa. Myöskään kaikkia neuvolan leikki-ikäisten määräaikaistarkastuksia ei olla pystytty toteuttamaan aikataulun mukaisesti. Ensisijaisesti neuvola-aikaa on tarjottu erityisen tuen tarpeen asiakkaille. Erityisesti Espoossa jatkuvuus ja omahoitajuus eivät toteudu toivotulla tavalla henkilöstön vaihtuvuuden ja poissaolojen vuoksi. Mentorointia pilotoidaan henkilöstön veto- ja pitovoiman parantamiseksi.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluissa on resurssia kohdennettu erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille. Tämän vuoksi määräaikaistarkastuksia ei ole voitu suunnitelmallisesti toteuttaa, erityisesti Espoossa. Toimintaan on tullut vakiintuneina käytänteinä korjaavia ja hoidollisia tehtäviä, joiden toteuttaminen vie aikaa ennalta ehkäisevältä työltä. Espoossa erityisosaamista vaativat tehtävät tarjotaan ensisijaisesti keskitetyssä toimipisteessä, joka toimii myös lähipalveluiden tukena resurssivajetilanteissa.

Psykologipalveluissa on aloitettu keskitetty palvelu opiskeluhuollossa, koskien yksiköitä, joista puuttuu nimetty psykologi. Psykologiyksikön veto- ja pitovoimaan on panostettu.

Kuraattoripalveluiden resurssia on edelleen jouduttu kohdentamaan oppilas- ja opiskeluhuoltolain mukaisiin välttämättömiin toimenpiteisiin opiskeluhuollon psykologien saatavuusongelmien takia.

Kuraattorihakijoita on ollut paljon ja tehtävät on saatu täytettyä.

Psykologien ja lääkäreiden saatavuudessa on ollut edelleen erittäin suuria haasteita. Psykologien rekrytoinnissa on kuitenkin ollut hieman myönteistä kehitystä. Myös terveydenhoitajien saatavuudessa on yhä enemmän haasteita. Rekrytointihaasteiden vuoksi palveluita on turvattu lisääntyvästi ostopalveluilla.

Lasten ja nuorten kohdennetuissa palveluissa Kauniaisten perhesosiaalityön kotipalvelun työntekijät sekä perheneuvolan työntekijät siirtyivät hallinnollisesti omiin ammattilisiin Leppävaaran tiimeihin alkuvuodesta. Myös Kirkkonummen puheterapeutit siirtyivät huhtikuun alusta hallinnollisesti yhteen kuntoutuspalvelujen alueellisista tiimeistä. Kevään aikana on jatkettu seuraavien hallinnollisten siirtymien valmistelua. Espoon matalan kynnyksen ohjaus ja neuvonta laajensi toimintaansa perhesosiaalityön lisäksi perheneuvolan asiakasohjauksiin alkuvuodesta. Tavoitteena on tarjota tasalaatuisemmin palveluja asiakkaille ja parantaa saatavuutta oikea-aikaisesti. Alkuvuoden tilastojen perusteella ensikontaktissa on yhteydenotoista hoidettu noin puolet tai on ohjattu asiakkaalle oikeaan palveluun. Terapiat etulinjaan -toimintamallin pilotointien lisäksi on käynnistetty vertaistiimit IPC ja Cool Kids -menetelmien käyttöönoton tueksi. Kohtaamispaikkatoiminnan järjestämistä ja vakiinnuttamista koko Länsi-Uudellemaalle on valmisteltu ja toteutettu paikallisesti kevään aikana.

Lasten ja nuorten erityisen tuen palveluissa perheoikeudelliset palvelut on keskitetty hallinnollisesti heti vuoden alusta.

Lähiesihenkilötyötä on vahvistettu palvelujen yhdenmukaistamiseksi koko hyvinvointialueella. Yhteistä asiakastietojärjestelmää ei ole sen keskeneräisyydestä johtuen voitu vielä ottaa käyttöön. Tämä hidastaa palvelun saatavuuden kehittämistä.

Lastensuojelussa vastaanotto- ja arviointitoimintaa on vahvistettu muuttamalla Lohjan Ojamon yksikkö vastaanottopalvelua tarjoavaksi yksiköksi. Haasteita on kuitenkin henkilöstön saatavuudessa.

Sijaishuollossa on valmisteltu hallinnollista keskittämistä. Perhehoidon osuutta sijaishuollon hoitovuorokausista on tavoite kasvattaa. Yhteinen koulutuspäivä alueen perhehoitajille järjestetään syksyllä 2023.

Perhehoitajien rekrytointia ja valmennusta on toteutettu koko hyvinvointialueetasoisesti. Jälkihuollon siirtyminen hallinnollisesti yhteisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin, aikuisten sosiaalipalvelujen palvelulinjalle 1.9.2023 lukien on valmis toteutettavaksi.

Perhekeskusalueilla vuoden 2023 alussa on toimeenpantu muutoksia, jotka ovat askeleita kohti tavoiteorganisaatiota. Palveluja toteutetaan ja johdetaan yhä enemmän perhekeskusalueilla aiemmat kuntarajat ylittäen tai palvelut viedään linjaorganisaatioon. Näin selkiytetään johtamis- ja esihenkilörakennetta sekä sujuvoitetaan palvelujen yhdenmukaistamista. Tämä muutos toteutui äitiys- ja lastenneuvolapalveluissa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa 1.4.2023. Kasvatus- ja perheneuvonnassa muutos toteutui Lohjan, Vihdin ja Karkkilan osalta 1.6.2023. Hanko, Inkoo, Raasepori, Siuntio - perhekeskusalueella on valmisteltu palvelujen järjestämistä enemmän alueellisesti. Hangon sosiaalipalveluissa henkilöstö siirtyi työtehtävien mukaisille palvelualueille 1.4.2023 alkaen.

Perhekeskusalueilla on vahvistettu osaamista systeemisessä työskentelyotteessa ja monitoimijaisessa yhteistyössä.

Perhekeskusalueiden henkilöstöt ovat tavanneet ajankohtaisten asioiden äärellä säännöllisesti. Henkilöstöä osallistuu palvelujen yhdenmukaistamisen valmistelutyöhön.

Palvelualueen määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	tot %	Ennuste 31.12.2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Toimintatuotot	7 457	1 158	15,5 %	3 003	-4 455
Myyntituotot	4 771	40	0,8 %	908	-3 863
Maksutuotot	2 369	1 033	43,6 %	2 014	-355
Tuet ja avustukset	223	85	38,2 %	81	-142
Muut toimintatuotot	94	0	0,2 %	0	-94
Toimintakulut	-198 427	-99 653	50,2 %	-204 648	-6 221
Henkilöstökulut	-82 823	-40 601	49,0 %	-78 609	4 214
Palvelujen ostot	-100 669	-51 201	50,9 %	-109 543	-8 873
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 075	-522	48,5 %	-1 048	28
Avustukset	-716	-487	68,1 %	-984	-268
Muut toimintakulut	-13 142	-6 843	52,1 %	-14 464	-1 322
Toimintakate	-190 969	-98 495	51,6 %	-201 645	-10 676

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen toimintatulojen arvioidaan alittuvan 4,5 milj. euroa ja toimintamenojen ylittyvän 6,2 milj. euroa, jolloin toimintakate heikkenee 10,7 milj. euroa (6 %) voimassa olevasta talousarviosta. Talousarvio on lähtökohtaisesti ollut monessa kohtaa epärealistinen, jolloin siinä pysyminen tai siitä sopeuttaminen on mahdotonta. Palvelualueen taloutta haastaa erityisesti lasten sijaishuollon ostopalvelujen hinnankorotukset (keskimäärin 13 %) ja volyymin kasvu (arvio 4 %), joihin talousarviossa ei ole varauduttu. Myöskään koulukuraattori ja -psykologipalvelujen määrärahatarpeeseen, mitoitussvaadekin huomioiden, ei ole varauduttu. Tulokehys on lähtökohtaisesti ylimitoitettu myyntitulojen osalta. On syytä epäillä, että tulokehukseen sisältyy kuntien välistä myyntituloja, joka ei hyvinvointialueella enää toteudu. Henkilöstökulujen toteumiin vaikuttaa osaltaan alkuvuoden rekrytointihaasteet ja -viiveet. Em. syystä työvoimanvuokrausta on jouduttu käyttämään suunniteltua enemmän. Vuoden aikana rekrytointitilannetta on helpottanut aiempaa suurempi hakijamäärä vapaana oleviin tehtäviin. Työvoimapula jatkuu tosin lääkäripalveluissa, joissa joudutaan edelleen turvautumaan kalliiseen ostoon. Avustusten ylitys liittyy lastensuojelun taloudelliseen

tukemiseen, jonka määrärahavaraus on alimitoitettu talousarviossa. Muiden toimintakulujen ylitys johtuu sisäisistä toimitilavuokrista, joihin ei ole ollut riittävää varausta talousarviossa.

Palvelualueella tavoitellaan oman palvelun vahvistamista ostopalvelun ja raskaiden palvelujen ehkäisemiseksi. Sijaishuollossa omaa laitospalvelua on onnistuttu kasvattamaan ja käyttöastetta lisäämään, mutta samaan aikaan painetta on myös ostopalvelujen kasvuun. Erikoissairaanhoidon tehtyjen lasten- ja nuorisopsykiatrian läheteiden määrä on laskenut vuoden takaisesta. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen toimivuus ja saumattomuus palvelujen järjestämisessä on keskeistä lastensuojelun kannalta.

3.4 Vammaispalvelut

Turvallisen siirtymän onnistuminen palvelualueella

Vammaispalveluissa ensimmäisen puolen vuoden aikana on keskitytty asiakaspalvelujen turvaamiseen. Palvelutarpeen arviointikäytäntöjä sekä palveluvalikkoja on yhdenmukaistettu. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän välinen yhteistyö on lisääntynyt edelleen kehitysvammaisten erityisten palvelujen toteuttamisessa.

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Vammaispalveluiden kokonaiskustannuksista yli puolet muodostuu asiakaspalveluiden ostoista. Hyvinvointialueen ennakoitu alijäämä ja vuoden 2024 rahoitus edellyttävät hankintojen ja ostopalvelujen hallintaa sekä palvelukäytön ja kustannustason ylläpitoa nykyisellä tai alenevalla tasolla. Oman palvelutuotannon ja ostopalveluiden kustannuksista on tehty vertailulaskelmaa ja asumispalvelujen tuotantotapa-analyysi on käynnistetty. Vammaisten asumispalvelujen dynaaminen hankinta on avattu ja palvelutuottajien valinta tehdään syksyn 2023 aikana. Liikkumista tukevien palvelujen hankintaa on valmisteltu yhdessä hyvinvointialueen logistiikkapalvelujen ja hankinnan kanssa. Palvelun käyttäjien näkemyksiä on selvitetty osana hankinnan

valmistelua. Liikkumista tukevissa palveluissa arvioidaan valinnanvapauden lisäämistä kilometri- tai euromääräisen matkustusosoikeuden avulla. Lisäksi on käynnistetty henkilökohtaisen avun hankinnan valmistelu.

Uusi vammaispalvelulaki hyväksyttiin keväällä 2023. Lakiuudistuksen vaikutuksiin valmistauduttiin erillisellä muutos- ja koulutussuunnitelmalla. Lain oli tarkoitus tulla voimaan 1.10.2023, mutta voimaantulon siirtämistä valmistellaan. Vammaispalvelulaki tulee oletettavasti voimaan 1.10.2024. Aiemmin tehty muutos- ja koulutussuunnitelma on hyödynnettävissä lainvoimaantulon ajankohdasta riippumatta.

Toisen vuosineljänneksen aikana vammaissosiaalityön organisaatorakennetta muutettiin perustamalla alueellinen toimintayksikkö Lohjan, Siuntion, Inkon, Karkkilan ja Vihdin muodostamalla alueella. Muutoksella tavoitellaan henkilöstöresurssin ohjaamista joustavammin palvelujen saatavuuden parantamiseksi. Liikkumisen tuen palvelujen kehittäminen on käynnistynyt. Tavoitteena on, että ikääntyneiden ja vammaisten henkilöiden hakemukset käsitellään keskitetysti yhdessä toimintayksikössä.

Asumispalvelujen asiakasohjausta ja palvelupäätösten yhdenvertaisuutta on edistetty erillisen projektin avulla. Asiakkaiden ohjautumista varten on perustettu työryhmä, joka tukee päätösten yhdenmukaista käsittelyä.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue tuottaa asumispalvelua sekä työ- ja päivätoimintaa yhteensä 50 työyksikössä, jotka siirtyivät hyvinvointialueelle kunnilta, Eteva kuntayhtymältä ja Kärkällä samkommunilta. Keskeiset alkuvuoden muutokset palvelutoiminnassa liittyvät erilaisten toimintakäytäntöjen yhtenäistämiseen. Yhdenmukaistamista on tehty muun muassa sijaistyövoiman hankinnassa.

Vammaispalvelujen toimintayksikköjen omavalvontasuunnitelmien laadinta ja palveluprosessien kuvaus on käynnistynyt.

Omavalvontasuunnitelma on palvelujen laadun ja kehittämisen työväline, mikä jokaisen sosiaalihuollon toimintayksikön tulee laatia. Lisäksi työn alla on asumispalvelujen sekä työ- ja päivätoimintayksiköiden ja palvelujen nimeämisen ja kustannuspaikkarakenteen selkeyttäminen. Näillä muutoksilla varmistetaan oman toiminnan laatu ja turvallisuus sekä edistetään toimintayksiköiden reaaliaikaista kustannusseurantaa.

Kehitysvammaisten lakisääteisen moniammatillinen asiantuntijaryhmä on perustettu. Kehitysvammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuden edistämisen käytännöt ja toimintarakenteet vaativat edelleen yhteistyön kehittämistä terveyspalvelujen ja muiden hyvinvointialueiden kesken.

Henkilöstöä ei ole saatu kaikkiin tehtäviin riittävästi, joka on näkynyt ensisijaisesti neuvontapalveluissa ja kehitysvammaisten moniammatillisessa tuessa ja päätöksenteossa.

Palvelualueen määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	tot %	Ennuste 31.12.2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Toimintatuotot	10 915	3 241	29,7 %	8 231	-2 685
Myyntituotot	5 983	917	15,3 %	3 133	-2 850
Maksutuotot	2 628	1 820	69,2 %	4 156	1 528
Tuet ja avustukset	0	30		0	0
Muut toimintatuotot	2 304	474	20,6 %	941	-1 363
Toimintakulut	-202 094	-92 617	45,8 %	-200 725	1 369
Henkilöstökulut	-38 038	-19 288	50,7 %	-36 966	1 072
Palvelujen ostot	-139 696	-62 829	45,0 %	-140 131	-435
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-581	-249	42,9 %	-536	45
Avustukset	-16 922	-6 643	39,3 %	-16 116	806
Muut toimintakulut	-6 856	-3 607	52,6 %	-6 976	-120
Toimintakate	-191 179	-89 376	46,7 %	-192 495	-1 316

Vammaispalveluiden toimintatuottojen ennuste alittaa talousarvion 2,7 milj. euroa. Hyvinvointialueella kaikkia välivuokria ja liikkumisen tuen omavastuita ei vielä ole kohdennettu palvelualueille, joten Vammaispalveluiden tuotot kohentunevat vielä vuoden edetessä.

Toimintakulujen osalta henkilöstökulujen ennustetaan alittavan talousarvion. Kaikkia tehtäviä ei ole saatu täytettyä, mikä on johtanut vuokratyövoiman ennakoitua suurempaan käyttöön. Palveluiden ostojen arvioidaan kokonaisuudessaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisesti, mutta ennusteeseen sisältyy vielä epävarmuutta. Myös avustusten ennustetaan alittavan talousarvion. Toimintakate ennustetaan toteutuvan hieman talousarviota heikompana.

Vammaispalveluissa on tunnistettu talouden tasapainottamisen keinoja henkilökohtaisen avun ja asumisen palveluista. Asiakkaita tuetaan käyttämään työnantajamallia henkilökohtaisen avun järjestämistapana. Lisäksi omien asumispalveluyksiköiden täyttöastetta pyritään nostamaan, ja asumispalvelujen ostohintojen hallintaa parannetaan.

3.5 Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos

Turvallisen siirtymän onnistuminen palvelualueella

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen ensimmäisen puolivuotiskauden aikana toiminta on saatu vakiinnutettua siten, että asiakkaan saamat pelastus- ja ensihoitopalvelu on pystytty turvaamaan. Valtakunnallinen pula pelastajista näkyy työvoiman saatavuudessa. Poissaolojen suuri määrä yhdessä henkilöstöpulan kanssa aiheuttivat alkuvuonna viikoittain tilanteita, joissa pelastus- ja ensihoitoyksiköiden valmiutta jouduttiin ylläpitämään ylitöillä. Vuonna 2022 palvelutuotannossa tehtiin ylitöitä noin 39 000 tuntia. Alkuvuoden 2023 aikana ylityömääriä on pystytty merkittävästi alentamaan edellisestä vuodesta määrätietoisella vuorosuunnittelulla.

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Uutena toimintona on aloitettu pelastustoimen omavalvontatoiminta, joka on osa hyvinvointialueen omavalvontaohjelmaa ja

palvelutasopäätösvalmistelun yhteydessä haetaan keskeiset seurattavat palvelutasomittarit sekä laadulliset arviointikriteerit.

Nykyinen turvallisuustilanne on tuonut esille haasteet varautumisessa yleisesti ja erityisesti väestönsuojeluun. Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelma on päivitetty pääosin ja hyvinvointialueen muiden palvelujen osalta on aloitettu hyvinvointialueen ja Uudenmaan pelastuslaitosten sekä HUS:n tilannekuvatoimintojen yhteensovittaminen.

Pelastustoimessa on aloitettu Länsi-Uudenmaan evakuointisuunnitelman työstäminen.

Palvelutasopäätös on lähetetty aluehallintovirastolle arvioitavaksi ja saadun palautteen perusteella valmistellaan päätöksentekoon syyskaudella samalla aikataululla hyvinvointialueen palvelustrategian kanssa.

Pelastustehtäviä on ensimmäisellä vuosipuoliskolla ollut hiukan edellistä vuotta vähemmän 3 017 kpl (2022: 3 032 kpl). Tehtävät ovat jakautuneet seuraavasti:

Kaikki tehtävät

Onnettomuustyyppi (ensisijainen)	2022	2023
Rakennuspalo	43	55
Rakennuspalovaara	102	107
Maastopalo	102	233
Liikennevälinepalo	49	56
Muu tulipalo	84	111
Liikenneonnettomuus	491	410
Öljyvahinko	92	87
Vaarallisten aineiden onnettomuus	9	14
Sortuma/sortumavaara	2	2
Häkeen liitetyn paloilmoittimen tarkastustehtävä	558	570
Muun paloilmoittimen tai palovaroittimen tarkastustehtävä	142	202
Muu tarkastustehtävä	327	301
Ihmisen pelastaminen	56	59

Eläimen pelastaminen	108	107
Vahingontorjuntatehtävä	450	245
Avunantotehtävä	392	58
Virka-aputehtävä	25	400
Yhteensä	3 032	3 017

Tehtävien riskiluokka 1-6 2023

Kuukausi	I	II	III	IV	Yhteensä
Tammikuu	203	152	35	95	485
Helmikuu	164	142	29	91	426
Maaliskuu	164	137	33	61	395
Huhtikuu	167	192	48	104	511
Toukokuu	195	187	34	122	538
Kesäkuu	216	222	32	191	662
Yhteensä	1 109	1 032	211	664	3 017

Ensimmäisen pelastusyksikön toimintavalmiusajan osalta tavoitteena on ehtiä paikalle 6 minuutissa vähintään 50 %:ssa tehtävissä. Näiltä osin toimintavalmius on toteutunut erinomaisesti riskiluokan määrittävissä onnettomuustyyppin tehtävissä

Toimintavalmiusaikamediaanien toteuma-% 1-6 2023

	1-riskialue	2-riskialue	3-riskialue	4-riskialue
Tammi	50	75	100	100
Helmi	67	82	100	100
Maalis	70	81	100	99
Huhti	75	82	100	100
Touko	77	83	100	98
Kesä	79	84	100	98

Maastopalojen määrä on alkuvuonna ollut yli kaksinkertainen edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna ja painottunut erityisesti kesäkuulle, jolloin maastopalotehtävien määrä on ollut lähes viisinkertainen vuoteen 2022 verrattuna.

Onnettomuuksien ehkäisyn ja valvontatoiminnan alkuvuoden järjestelmä- ja laskutushaasteet saatiin toisella vuosineljänneksellä pääsääntöisesti ratkaistua ja toiminta vakiintumaan suunnitellulle tasolle. Turvallisuusviestintään päätettiin lisätä resurssia syksystä alkaen, jonka vaikuttavuutta ja tuloksia voidaan arvioida myöhemmin.

Ensihoidossa aloitti huhtikuussa uusi ensihoidon painopisteyksikkö Espoonlahden paloasemalla. Ensihoitoyksikkö on valmiudessa joka päivä klo 10.00–22.00 ja keskuspaloaseman ensihoidon painopisteyksikkö siirrettiin päivystämään Mikkilän paloasemalle klo 8.00–20.00. Näillä toimenpiteillä on pystytty kohdentamaan ensihoidon suorituskykyä toimintaympäristön analyysissä nousseisiin haasteisiin sekä tasaamaan ensihoitoyksiköiden kuormituksen kohdentumista.

Kokonaisuudessaan ensihoitotehtävät ovat vähentyneet edellisestä vuodesta ensimmäisen vuosipuoliskon seurantajaksolla.

Kiireellisyys	v. 2022	v. 2023
A	2 151	1 853
B	7 687	7 718
C	10 312	10 398
D	3 182	2 861
Luokka puuttuu	54	4
Yhteensä	23 386	22 834

Ensihoitopalvelujen osalta on aloitettu HUS:n kanssa neuvottelut vuoden 2024 tarpeista sekä Uudenmaan pelastuslaitosten yhteisestä osaamisenhallinnan kokonaisuudesta.

Palvelualueen määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	tot %	Ennuste 31.12.2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Toimintatuotot	17 293	7 075	40,9 %	16 212	-1 081
Myyntituotot	12 227	6 009	49,1 %	11 864	-363
Maksutuotot	900	293	32,6 %	1 140	240
Tuet ja avustukset	3 593	770	21,4 %	3 200	-393
Muut toimintatuotot	574	3	0,5 %	8	-566
Toimintakulut	-52 702	-27 426	52,0 %	-52 841	-139
Henkilöstökulut	-37 079	-19 121	51,6 %	-37 218	-139
Palvelujen ostot	-4 324	-2 420	56,0 %	-4 324	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 475	-1 186	47,9 %	-2 475	0
Avustukset	0	0		0	0
Muut toimintakulut	-8 824	-4 698	53,2 %	-8 824	0
Toimintakate	-35 409	-20 351	57,5 %	-36 629	-1 220

Pelastustoimen toimintatuotot eivät tule toteutumaan talousarvion mukaisena. Ensihoidon laskutus HUS:lta tulee jäämään alkuperäistä talousarviota 670.000 euroa pienemmäksi. Talousarvio on laadittu tältä osin liian suurella maksuosuudella. Myös ensihoidon Kelakorvausten arvioidaan jäävän alle talousarvion. Ensihoidon tehtävämäärät ovat olleet arvioitua alemmalla tasolla.

Menojen osalta henkilöstökuluissa on ylityspainetta johtuen palkankorotuksista ja ylityökorvauksista. Leasing -maksujen arvioidaan ylittävän talousarvion n. 140.000 eurolla. Espoo on laskuttanut vuoden vaihteessa tammi-helmikuulle kuuluvia eriä, joita ei ole huomioitu budjetissa, myöskään korkojen nousua ei ole ennakoitu.

3.6 Erikoissairaanhoido

Turvallisen siirtymän onnistuminen vastualueella

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä vastaavat Uudellamaalla ensisijaisesti Uudenmaan neljä hyvinvointialuetta ja Helsingin kaupunki. HUS-yhtymä on järjestämisvastuussa niistä erikoissairaanhoidon toiminnoista, joista laissa erikseen säädetään tai joista sovitaan järjestämissopimuksessa.

Turvallisen siirtymän näkökulmasta erikoissairaanhoidon palvelut ovat jatkuneet keskeytyksettä ja ilman mainittavia siirtymästä aiheutuneita haasteita. Erikoissairaanhoidon ohjaus on aloittanut toimintansa tukemalla omistajaohjauksen kehitystä, seuraamalla ja analysoimalla erikoissairaanhoidon taloutta ja toimintaa sekä kehittämällä poikkileikkaavia toimintamalleja ja prosesseja tiiviissä yhteistyössä palvelualueiden kanssa.

Perussopimuksen mukaisesti HUS-yhtymän yhtymäkokous vastaa yhtymän toiminnasta ja taloudesta, käyttää sen päätösvaltaa ja siirtää toimivaltaansa hallintosäännön määräyksillä. HUS yhtymäkokouksessa 15.6. päätettiin vuoden 2024 talousarvioraamista ja valmistelua ohjaavista periaatteista. HUS yhtymähallitus puolestaan vastaa yhtymäkokouksen päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta, sekä johtaa HUS-yhtymän toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Samaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden on tehtävä yhteistyösopimus valtuustokausittain (ns. YTA-sopimus). Yhteistyösopimuksen tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin, kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi. Yhteistyösopimuksen valmistelu on aloitettu HUSin ja sopimuskumppanien kahdenvälisillä keskusteluilla sopimuksen tavoitteista ja reunaehdoista. Valmistelu jatkuu syksyllä

kaikkien Etelä-Suomen YTA-alueen jäsenten kesken. Tavoitteena on, että sopimus valmistuu kesään 2024 mennessä ja etenee päätöksentekoon syksyllä. Kunkin hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyy yhteistyösopimuksen.

Olennaiset tapahtumat vastuualueella

Sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 4. luvun mukainen HUS-yhtymän perussopimus hyväksyttiin Länsi-Uudenmaan aluevaltuustossa 19.4.2022 ja HUS-yhtymän hallintosääntö aluehallituksessa 28.6.2022. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on osallistunut aktiivisesti saman lain 3. luvussa tarkoitettun HUS-järjestämissopimuksen yhteisvalmisteluun Uudenmaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin sekä HUS-yhtymän keskinäisestä työnjaosta, yhteistyöstä ja toiminnan yhteensovittamisesta terveydenhuollon palvelujen järjestämiseksi. Länsi-Uudenmaan aluehallitus hyväksyi HUS-järjestämissopimuksen 29.5.2023 ja aluevaltuusto 15.6.2023. HUS-järjestämissopimus astui voimaan keväällä 2023 hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän ylintä päätösvaltaa käyttävien toimielinten hyväksynnän jälkeen. Hyväksytty sopimus toimitetaan Sosiaali- ja terveysministeriöön syksyllä 2023.

HUS-järjestämissopimuksen valmistelun ohjausryhmänä toiminut alueellinen valmisteluryhmä toimii jatkossa sopimuksen seurantaryhmänä. Alueellinen seurantaryhmä koostuu kunkin Uudenmaan hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän nimeämistä jäsenistä. Alueellisen seurantaryhmän keskeisenä tehtävänä on seurata sopimuksen toteutumista ja käsitellä sopimuksen muutostarpeita sekä raportoida edellä mainittuja kokonaisuuksia johdon yhteistyökokoukselle.

Uudenmaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän välillä toteutetaan yhteistyötä eri organisaatiotasolla sekä yhdessä Uusimaa-tasoisesti että kahdenkeskisesti HUS-yhtymän ja yksittäisen

hyvinvointialueen tai Helsingin kaupungin kesken. Yhteistyöryhmien tarkoituksena on lisätä sopijaosapuolten välistä koordinaatiota, yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Länsi-Uudenmaan erikoissairaanhoidon ohjauksesta on rakennettu strategisen sekä taktisen tason yhteistyömallia HUS:in asiakkuuspalveluyksikön kanssa. Kevään 2023 aikana on aloitettu kahdenväliset kokoontumiset Länsi-Uudenmaan ja HUS:in välillä yhteistyön muodostamiseksi. Kahdenvälinen yhteistyö edennyt hyvin ja esimerkiksi siirtoviive- ja konsultaatioprosessien kehittäminen on nähty kahdenvälissä kokoontumisissa tärkeinä teemoina.

HUS-järjestämissopimuksen mukainen Uudenmaan yhteistyömalli on lähtenyt käyntiin strategisella, taktisella ja operatiivisella tasolla. Strategisella tasolla ylimmän johdon yhteistyötä varten on perustettu johdon yhteistyökokous, jonka ensimmäinen kokous on ollut 16.2.2023. Uudenmaan hyvinvointialueiden, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän ylimmän johdon yhteistyökokous on keskustelevalta, taloutta ja toimintaa linjauksillaan ohjaava yhteistyökokous, joka kokoontuu noin kuukausittain. Tarkemmin sen tehtäviä kuvataan HUS-hallintosäännössä, ja sen toimintaa konkretisoivat ohjeellinen vuosikello ja vahva yhteinen valmistelu. Taktiset tason yhteistyökokoukset on muodostettu yhdessä sovituilla segmenttiryhmillä (lapset ja nuoret, työikäiset sekä ikääntyneet) ja segmenttiryhmät ovat aloittaneet kokoontumiset keväällä 2023. Taktisen tason segmenttien painotusalueet vuodelle 2023 ovat lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut, päivystystoiminta, sekä kotiutuminen ja jatkohoitoon siirtyminen. Taktisen tason segmenttiryhmässä on myös päätetty operatiivisten ryhmien perustamisesta. HUS-järjestämissopimuksen teemaryhmät aloittavat myös toimintansa alkusyksystä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon päivystystoiminnan kehittämistä varten on käynnistetty Uusimaatasoinen kehittämisprojekti, jonka tavoitteena on mm. päivystystoimintaan liittyvän koulutuksen kehittäminen, yleislääkärien palkkatkaisujen kehittäminen, konsultaatiokäytänteiden kehittäminen, kiirevastaanotto toiminnan kehittäminen,

jatkohoitoprosessin kehittäminen ja 116117 toiminnan tarkastelu. Johdon yhteistyökokouksessa on sovittu, että Länsi-Uusimaa ottaa vetovastuun päivystysprojektin eteenpäinviemisessä. Päivystyksen kehittämisen projektiryhmä on aloittanut kokoontumiset 5/2023 ja kesän 2023 aikana on teetetty nykytila-analyysi HUS-yhteispäivystyksen palvelunkäytöstä ja resursoinnista, sekä hyvinvointialueiden ja Helsingin kiireellisen ja kiireettömän hoidon palvelunkäytöstä.

Erikoissairaanhoidon ohjauksessa on kartoitettu yhteistyössä konsernipalvelujen ja palvelualueiden kanssa HUS:in tuottamia hyvinvointialueelle siirtyneitä sopimuksia taaten näiden turvallista siirtymää ja edesauttaen näkyvyyttä HUS-palvelukokonaisuuteen. Sopimusten jatkoa suunniteltaessa arvioidaan vaihtoehtoisia järjestämisen ja tuottamisen tapoja vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden näkökulmasta. Työssä huomioidaan aina perustason vahvistamisen tavoite.

Vastuualueen määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	tot %	Ennuste 31.12.2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Toimintatuotot	0	0		0	0
Myyntituotot	0	0		0	0
Maksutuotot	0	0		0	0
Tuet ja avustukset	0	0		0	0
Muut toimintatuotot	0	0		0	0
Toimintakulut	-589 543	-356 460	60,5 %	-598 583	-9 041
Henkilöstökulut	-333	-129	38,7 %	-288	45
Palvelujen ostot	-589 200	-356 314	60,5 %	-598 224	-9 024
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2	0	2,6 %	0	2
Avustukset	0	0		0	0
Muut toimintakulut	-8	-17	214,3 %	-71	-63
Toimintakate	-589 543	-356 460	60,5 %	-598 583	-9 041

Vastuualueen määrärahat ja tuloarviot sisältävät HUS:in kehyksen mukaisen palvelujen ostovarauksen 589,1 milj. euroa. Lisäksi osavuositarkastuksen raportoinnissa erikoissairaanhoidon kokonaisuus

sisältää erikoissairaanhoidon ohjaus -vastuualueen henkilöstöbudjetin ja muut kulut. Yhteensä talousarviossa varsinaisen HUS-kehyksen ulkopuolisen määrärahavarausten suuruus on noin 0,4 milj. euroa. HUS-kehyksen (erikoissairaanhoidon, päivystys ja kapitaatioperusteisesti veloitettavat palvelut) mukainen laskutus tapahtuu kerran kuukaudessa laskennallisen jäsenosuuden kautta, jota tasataan käytön mukaisesti.

HUS on julkaissut ennusteensa hyvinvointialueiden erikoissairaanhoidollisten palvelujen laskutuksesta. Länsi-Uudenmaan laskutuksen ennustetaan olevan 595,3 milj. euroa, mikä on 7,0 milj. euroa eli 1,2 % kehyksessä annettua talousarviota suurempi.

Erikoissairaanhoidon sisältää lisäksi HUS-kehyksen ulkopuolista erikoissairaanhoidon laskutusta, kuten siirtoviivepäivien laskutuksen, kehitysvammapsykiatrian, Helsingin kaupungin ESH-palvelut ja sairaankuljetuspalvelut. Näiden erien laskutus ensimmäisen puolen vuoden aikana on ollut noin 2,6 milj. euroa, josta siirtoviivepäivien osuus on selvästi suurin, 1,9 milj. euroa. Siirtoviivehoitopäivien määrä kuukautta kohti on saatu laskemaan Länsi-Uudenmaan sairaalapalvelujen ja HUS:in välistä siirtoviiveprosessia tehostamalla. Siirtoviivehoitopäivien kustannuksiksi vuoden loppuun mennessä ennustetaan noin. 2,3 milj. euroa.

Osa HUS:in tuottamien kehitysvammaisten erityispalvelujen kustannuksista, jotka on kirjattu erikoissairaanhoidon alle, tullaan siirtämään vammaispalvelujen palvelualueelle viimeistään kolmanteen osavuosisikatsaukseen mennessä.

3.7 Konsernihallinto

Toiminnan vakauttaminen

Konsernipalvelut vastasivat hyvinvointialueen toiminnan käynnistämisvaiheessa organisaation yhteisistä tuki- ja ohjausprosesseista, kuten henkilöstö-, omaisuus- ja sopimussiirroista

sekä henkilöstö-, talous-, tietohallinto-, tilahallinto- ja tukipalvelutoiminnoista. Lähes koko konsernipalvelujen henkilöstön työpanos oli kiinnitetty käynnistysvaiheen tehtäviin. Toisella neljänneksellä siirryttiin useissa toiminnoissa vakautusvaiheeseen. Tämä luo pohjaa toimintojen laadulliselle arvioinnille ja kehittämislle. Tämän mukaisesti käynnistettiin selkeissä tukipalveluprosesseissa prosessien kuvaamisen ja kehittämisen projekti, joka jatkuu syksyyn 2023. Prosessivalmennusten tavoitteena on luoda toimintaa ohjaavat prosessikuvaukset, määrittää prosesseille mittarit ja tavoitteet, arvioida toimintamallien kehittämistarpeet ja myös toteuttaa tuotantotapa-analyysit kustakin palvelukokonaisuudesta. Jo tässä vaiheessa voimme arvioida, että tämä prosessityön käynnistys on ollut oikea-aikainen ja tarpeellinen sekä sen tavoitteet on nähty mielekkäiksi.

Siirtovaiheessa oli määritelty 15 kriittistä prosessia, joita seurattiin ja johdettiin korotetun valmiuden toimintamallilla. Tietojärjestelmien käyttöönotot ovat jatkuneet vielä toiselle vuosineljännekselle, muutoin turvallisen siirtymän prosessit ovat toteutuneet lähtökohta huomioon ottaen vähintään odotuksien mukaisesti, useilla kohdin jopa ylittäen. Olemme voineet pääsääntöisesti siirtyä toimintojen ja prosessien vakauttamisen vaiheeseen.

Olennaiset tapahtumat

Siirto- ja käynnistämistoimenpiteiden rinnalla konsernipalvelut ovat keskittyneet organisaation ja toimintamallien rakentamiseen. Konsernipalvelujen organisaatio on uusi ja useimmat yksiköt on perustettu uutena. Työyhteisöjen osallistavaan rakentamiseen, tehtäväkuvien kehittämiseen ja toimintamallien kehittämiseen on osallistunut koko henkilöstö. Tavoitteena on määrätietoisesti tukea ratkaisukeskeisen, itseohjautuvan ja palvelutuotantolähtöisen kulttuurin syntymistä.

Sisällöllinen kehitystyö on organisoitu kokonaisuudessaan osaksi palvelustrategian valmistelua. Tässä työssä valmistellaan digitiekarttaa, palveluverkkolinjauksia ja hankinta- ja tuotantostrategiaa.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	tot %	Ennuste 31.12.2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Toimintatuotot	236 958	133 634	56,4 %	294 181	57 223
Myyntituotot	148 705	74 761	50,3 %	168 626	19 921
Maksutuotot	0	377		1 168	1 168
Tuet ja avustukset	9 830	15 258	155,2 %	33 139	23 309
Muut toimintatuotot	78 423	43 238	55,1 %	91 249	12 826
Toimintakulut	-328 044	-171 442	52,3 %	-367 132	-39 089
Henkilöstökulut	-76 628	-36 671	47,9 %	-77 257	-630
Palvelujen ostot	-136 588	-66 887	49,0 %	-153 849	-17 261
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-31 250	-17 787	56,9 %	-36 993	-5 743
Avustukset	-2 900	-2 233	77,0 %	-3 880	-980
Muut toimintakulut	-80 678	-47 864	59,3 %	-95 153	-14 475
Toimintakate	-91 086	-37 808	41,5 %	-72 951	18 134

Kesäkuun loppuun mennessä toimintatuottoja on kertynyt 133,6 milj. euroa talousarvion toteumaprosentin ollessa 56,4. Positiivista tuottojen kertymää selittää pääasiassa ICT-muutoshankkeeseen liittyvän ICT-muutosrahoituksen tuloutus kuluja vastaavasti. Muissa toimintakuluissa kertymä ylittää talousarvion 5 %-yksiköllä, jota selittää sisäisten erien veloitusten kasvu. Veloitusten kasvu perustuu ulkoisten kulujen kasvuun. Ilman sisäisiä eriä ja ICT-muutoshanketta toimintatuottojen positiivinen poikkeama talousarvioon verrattuna on 0,7 milj. euroa.

Toimintakuluja on kesäkuun loppuun mennessä kertynyt 171,4 milj. euroa talousarvion toteumaprosentin ollessa 52,3. Toimintakuluissa erityisesti henkilöstökulut ja palvelujen ostot ovat alittaneet talousarvion yhteensä noin 3 milj. euroa. Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa sekä, avustuksissa ja muissa toimintakuluissa on ylitystä yhteensä noin 10,5

milj. euroa. Valtaosa ylityksestä selittyy vuokratulujen ylityksellä n. 7,5 milj. euroa. Lisäksi hoitotarvikkeissa on ollut ylitystä n. 2 milj. euroa. Myös tuotannolliset muutokset, kuten HUS-apteekin lääkekustannusten keskittämisestä sekä diagnostiikan palveluostojen keskittäminen nostavat toteutumia.

Toimintakate eli palvelutuotannon nettomenot ovat kesäkuun loppuun mennessä olleet 37,8 milj. euroa talousarvion toteumaprosentin ollessa 41,5.

Tilinpäätösennusteessa konsernipalveluiden nettomenojen ennustetaan asettuvan 73 milj. euroon alittaen talousarvion noin 18 milj. eurolla. Positiivinen ennuste selittyy erityisesti konsernipalveluiden eri vastuualueiden nettomenojen talousarvioalituksilla sekä konsernipalveluiden alaisten toimintojen henkilöstömitoitusten optimoinnilla. Optimointia on tehty konsernipalveluiden toimintojen vaiheittaisen ylösajon yhteydessä, jossa henkilöstömäärän tarvetta on arvioitu tarkasti toiminnoittain.

Ennusteihin sisältyy vielä tässä vaiheessa epävarmuuksia keskitettyjen erien keskeneräisistä budjettisiirroista sekä virheellisistä kulukirjauksista johtuen. Ennuste tulee tarkentumaan merkittävästi syksyn aikana.

4 Investointiosan toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	Tot %	Ennuste 31.12. 2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Rakennukset	-2 885	0	0,0 %	-800	2 085
Laite- ja kalustohankinnat	-8 417	-239	2,8 %	-8 400	17
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	-24 562	0	0,0 %	-6 500	18 062
Muut investoinnit	-700	-618	88,3 %	-620	80
Investointimenot yhteensä	-36 564	-857	2,3 %	-16 320	20 244
Investointien luovutustulot	78	0	0,0 %		-78
Investointimenot yhteensä (netto)	-36 486	-857	2,3 %	-16 320	20 166

Hyvinvointialueen tammi-kesäkuun investointien toteuma sisältää Espoo Catering Oy:n, Seure Henkilöstöpalvelut Oy:n ja Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy osakkeiden hankinnat, yhteensä 0,6 miljoonaa euroa. Laite- ja kalustohankintojen toteuma sisältää pelastuslaitoksen koneita ja kalustoa, muiden palvelualueiden investointeja ei ole alkuvuodesta toteutunut. Investointien toteuma painottuu loppuvuoteen, kun hankkeet ja hankinnat etenevät. Investointien ennustetaan alittavan talousarvion, koska ict-hankkeita siirtyy vuodelta 2023 vuoteen 2024.

5 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	Tot %	Ennuste 31.12.2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Toimintatuotot	152 366	69 397	45,5 %	156 998	4 631
Myyntituotot	49 601	12 188	24,6 %	29 905	-19 696
Maksutuotot	73 627	32 126	43,6 %	72 525	-1 102
Tuet ja avustukset	21 763	19 072	87,6 %	41 277	19 514
Muut toimintatuotot	7 375	6 012	81,5 %	13 291	5 916
Toimintakulut	-1 886 527	-990 402	52,5 %	-1 914 043	-27 517
Henkilöstökulut	-538 953	-265 069	49,2 %	-523 951	15 003
Palvelujen ostot	-1 174 855	-633 046	53,9 %	-1 200 555	-25 701
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-42 985	-23 491	54,6 %	-47 538	-4 553
Avustukset	-42 035	-19 015	45,2 %	-40 550	1 484
Muut toimintakulut	-87 699	-49 781	56,8 %	-101 449	-13 750
Toimintakate	-1 734 160	-921 004	53,1 %	-1 757 046	-22 886
Valtion rahoitus	1 670 139	831 298	49,8 %	1 669 820	-319
Muutos- ja vakauttamisrahoitusten tulouttaminen	0	0		6 000	6 000
Rahoitustuotot ja -kulut +/-	-1 818	85	-4,7 %	-914	904
Korkotuotot	0	137		137	137
Muut rahoitustuotot	0	0		0	0
Korkokulut	-1 818	-1	0,1 %	-1 000	818
Muut rahoituskulut	0	-51		-51	-51
Vuosikate	-65 839	-89 621	136,1 %	-82 139	-16 300
Poistot ja arvonalentumiset	-4 761	-1 867	39,2 %	-4 000	761
Satunnaiset kulut	0	0		0	0
Tilikauden tulos	-70 600	-91 488	129,6 %	-86 139	-15 539

6 Rahoitusosan toteutuminen

1000 euroa	TA 2023	Toteuma (kum) 30.6.2023	Tot %	Ennuste 31.12.2023	Poikkeama (€) TA/Enn
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta	-235 230	-89 621	38 %	-82 139	153 091
Vuosikate	-65 839	-89 621	136 %	-82 139	-16 300
Satunnaiset erät	0	0		0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-169 391	0	0 %	0	169 391
					0
Investointien rahavirta	-36 486	-857	2 %	-16 320	20 166
Investointimenot	-36 564	-857	2 %	-16 320	20 244
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0		0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	78	0	0 %	0	-78
					0
Toiminta ja investoinnit, netto	-271 716	-90 478	33 %	-98 459	173 257
					0
Rahoituksen rahavirta					0
Antolainauksen muutokset	0	-1		0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	-1		0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0		0	0
					0
Lainakannan muutokset	148 584	-1	0 %	78 418	-70 166
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	36 486	-1	0 %	16 320	-20 166
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 212	0	0 %	-5 212	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	117 310	0	0 %	67 310	-50 000
					0
Muut maksuvalmiuden muutokset	20 000	83 275	416 %	-56 388	-76 388
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	337		0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	692		0	0
Saamisten muutos	0	-47 802		-10 000	-10 000
Korottomien velkojen muutos	20 000	130 048	650 %	-46 388	-66 388
					0
Rahoituksen rahavirta	168 584	83 273	49 %	22 030	-146 554
					0
Rahavarojen muutos	-103 132	-7 206	7 %	-76 429	26 703

Toiminnan ja investointien rahavirta koostuu jo aiemmin käsitellyistä tuloslaskelma- ja investointiosasta. Rahoituksen rahavirran osalta hyvinvointialueen lainanottotarve näyttää vuonna 2023 toteutuvan talousarviota maltillisempänä. Syynä tähän on ennakoitua parempi korottomien velkojen ja tulorahoituksen korjauserien toteutuminen. Käytännössä korottomat velat koostuvat esimerkiksi eläkemaksuista ja ennakonpidätyksistä, jotka on peritty mutta ei vielä maksettu eteenpäin, sekä ostolaskujen suorite- ja maksuperusteisuuden eroista. Korollisten lainojen määrä minimoidaan niiden rahoituskuluista takia. Hyvinvointialueelle luonnollisesti syntyviä korottomia velkoja

hyödynnetään kassanhallinnassa mahdollisuuksien mukaan, kuitenkin varmistaen, ettei tästä aiheudu häiriöriskiä muille talouden perusprosesseille.

Hyvinvointialueen ensimmäisen toimintavuoden rahoituslaskelman tulkintaa hankaloittavat merkittävästi tietyt kirjanpidolliset erät: Vuosina 2022 ja 2024 maksettavat, vuodelle 2023 kohdentuvat osat hyvinvointialueen rahoituksessa on talousarviossa kohdistettu tulo-rahoituksen korjauseriksi. Tilinpäätösennusteessa erät on kuitenkin korjattu korottomien velkojen muutokseksi, mihin kirjaus tullaan tilinpäätöksessä tekemään.

Lisäksi yleiskatteinen valtionrahoitus maksetaan etupainoisesti niin, että tammi-kesäkuussa maksetaan rahoituksesta noin 60 prosenttia.

Hyvinvointialueen omassa kirjanpidossa rahoitus kuitenkin jaksotetaan tasaiseksi läpi vuoden, jotta talouden seuranta on mahdollista. Tämä korottaa alkuvuoden osalta korottomien velkojen muutosta noin 156 milj. euroa, mutta tulee poistumaan vuoden loppuun mennessä.